

Geliş Tarihi | Received: 08.03.2021

Kabul Tarihi | Accepted: 31.03.2021

Yayın Tarihi | Published: 30.04.2021

İntihal | Plagiarism: Bu makale, en az iki hakem tarafından incelendi ve intihal içermediği teyit edildi.

| This article has been reviewed by at least two referees and scanned via a plagiarism software.

TÜRK HUKUKUNDA KİŞİSEL VERİLERİN YURT DIŞINA AKTARILMASI SORUNU: AÇIK RIZA KAPSAMINDA BİR DEĞERLENDİRME

THE ISSUE OF TRANSFER OF PERSONAL DATA TO ABROAD IN TURKISH LAW: AN EVALUATION WITHIN THE SCOPE OF OPEN CONSENT

Sevgi Erarslan*

ÖZ

Küresel bir dünyada yaşıyor olmamızdan mütevellit oldukça önem arz eden kişisel verilerin yurt dışına aktarılması konusu 6698 sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanunu'nda düzenlenen başlıklardan biridir. Belirli veya belirlenebilir kişilere ait verilerin aktarılması, verileri silmek, anonim hale getirmek, depolamak gibi kişisel verilerin işleme yöntemlerinden biridir. Ancak bu işlemi, diğer işleme yöntemlerinden ayıran birtakım özellikler vardır. Kişisel verilerin yurt dışına aktarılması uygulamada birçok belirsizliğe yol açan, kapsamı, sınırları tartışılan, bu hususta çok az uygulama örneği olmasından mütevellit de birçok soruna yol açan bir konudur. Bu gerçek de kişisel verilerin aktarılması kurallarını ayrıca ortaya koymamızı gerektirmektedir. Bu anlamda çalışmamız kişisel verilerin yurt dışına aktarılmasına hasredilmiştir. Uygulamada kişisel verilerin aktarılmasının hukuka uygunluğunu tespit etmek oldukça zordur. Zira kişisel verilerin aktarılmasına dair kurallar, yeterince açıklanmamasından veya eksik açıklanmasından mütevellit uygulayıcıları bir çıkmaza sürüklemektedir. Bu anlamda 6698 sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanunu ve Kişisel Verileri Koruma Kurumu tarafından belirlenen sınırları açıklamak, belirlenmeyen ve eksik bırakılan noktaları ise kişisel verilerin korunması ışığında yorumlamak gerekmektedir. Bu nispetle çalışmamızda, öncelikle kişisel verilerden ne anlaşılması ve bu veriler yurt dışına aktarılırken hangi ilkelere uyulması gerektiği ortaya konulmuştur. Devamında ise kişisel verilerin yurt dışına aktarılmasına esas, ana araç olan "açık rıza"nın mahiyeti, bu rızanın, aktarımı nasıl yasal zemine oturtacağı açıklanmış, son olarak ise açık rızanın yokluğu halinde aktarımın hangi şartlarla hukuka uygun hale getirilebileceği açıklanmaya çalışılmıştır.

Anahtar Kelimeler Kişisel Veri ~ Kişisel Verilerin Aktarılması ~ Açık Rıza ~ Veri Transferi ~ Veri Aktarım İlkeleri

* Avukat, İstanbul Barosu. İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Hukuku Anabilim Dalı Doktora Öğrencisi,

0000-0003-1272-9133 av.sevgierarslan@gmail.com

Bu eser Creative Commons Atıf-GayriTicari-Türetilemez 4.0 Uluslararası Lisansı ile lisanslanmıştır.
This work is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial-NoDerivatives 4.0 International License.

ABSTRACT

The issue of transfer of personal data to abroad, which is very important due to the fact that we live in a global world, is one of the issues regulated in the Turkish Personal Data Protection Law No. 6698. Transferring data belonging to certain or identifiable persons is one of the methods of processing personal data such as, deleting, anonymizing, and storing the data. However, there are some features that distinguish this method of process from other data processing methods. The transfer of personal data to abroad is an issue that causes many uncertainties in practice and which its scope, and limits are discussed, and which causes many problems due to the fact that there are very few examples of practice in this regard. This fact also requires us to reveal the rules of transferring personal data. In this sense, our work is devoted to the transfer of personal data abroad. In practice, it is very difficult to determine the lawfulness of the transfer of personal data. Because the rules on the transfer of personal data bring to a deadlock for the practitioners due to their lack of clarity or incomplete disclosure. In this sense, it is necessary to explain the limits set by the Personal Data Protection Law No.6698 and the Personal Data Protection Authority, and to interpret the undetermined and missing points in the light of the protection of personal data. Hence, first of all, what should be understood from personal data and which principles should be followed when transferring these data to abroad were explained in our study. Furthermore, the nature of the “open consent”, which is the basis for the transfer of personal data to abroad, and how this consent will put the transfer on a legal basis was explained. Finally the conditions under which the transfer can be made in accordance with the law were explained in the absence of open consent.

Keywords Personal Data ~ Transfer of Personal Data ~ Open Consent ~ Data Transfer ~ Data Transfer Principles

GİRİŞ

Kişiler arasındaki bilgilerin aktarımı meselesi insanların iletişim tarihi kadar eskidir. Geçen zaman ve gelişen teknoloji ile birlikte insanların iletişim şekli de devinime uğramıştır. Geldiğimiz yirmi birinci yüzyılda artık kişilerin birbirleriyle yan yana gelmeksizin ellerinde bulunan mekanik cihazlar vasıtasıyla iletişim kurması dahi mümkündür. Gerek iletişimde gerek artık birçok hizmetin verilmesinde kullanılan kaynak, kişiler vasıtasıyla sağlanan bilgilerdir. Bilgilerin dağılım ve yayılım hızının gelişmesiyle bunların korunması bilinci de bir ihtiyaç olarak ortaya çıkmıştır. Bu alanda bilgileri korumak üzere yapılan ilk düzenlemeler Avrupa’da yapılmış, Türkiye de bu alanda 1981 yılında imzalanan “Kişisel Verilerin Otomatik İşleme Tabi Tutulması Karşısında Bireylerin Korunmasına Dair Sözleşme”yi¹ aynı yıl imzalamış, sözleşme gereği ihdas edilmesi gereken münhasır kanunu ise 2016 yılında 6698 kanun numarasıyla Kişisel Verilerin Korunması Kanunu adıyla ihdas etmiştir.

6698 sayılı Kanun, 1995 tarihli 95/46/EC sayılı Kişisel Verilerin İşlenmesi ve Serbest Dolaşımı Bakımından Bireylerin Korunmasına İlişkin Avrupa Direktifi² esas alınarak düzenlenmiştir. Kanunda kişisel verilerin işlenmesi ilkeleri, şartları, özellikle verilerin yurt dışına aktarımı gibi birçok hususa yer verilmiştir. Bu anlamda çalışmamız kapsamında da Türk hukukunda kişisel verilerin yurt dışına aktarılması meselesi ele alınacaktır.

Çalışmamızın ilk kısmında, kişisel verilerden ne anlaşılması gerektiği hususuna ve kişisel verilerin aktarılması alanında düzenlenen ulusal ve uluslararası mevzuata yer verilecektir. Daha sonrasında, Türk hukukunda kişisel verilerin aktarılması kavramına ilişkin açıklamalara, yurt dışına aktarım için aranan temel ilkelere ve bu ilkelerin nasıl somutlaştırılabileceğine dair açıklamalara yer verilecektir. Son olarak ise Türk hukukunda kişisel verilerin yurt dışına aktarılması şartlarından aktarıma esas ana araç olan “açık rıza”nın aktarımı nasıl hukuka uygun kılınabileceğine, ilgilinin açık rızasının olmaması halinde yurt dışına veri aktarımının nasıl hukuka uygun kılınabileceğine, bu anlamda mevcut uygulama sorunlarına yer verilecektir.

I. KİŞİSEL VERİ KAVRAMI, TÜRLERİ VE KİŞİSEL VERİLERİN AKTARILMASI ALANINA DAİR MEVZUAT

A. KİŞİSEL VERİ KAVRAMI

Kişisel veriler bir tanım olarak, kişiye ilişkin, kişinin var olmasından doğan, doğumumuzdan ölümümüze kadar bizimle birlikte doğup gelişen her şeydir. Bir başka deyişle kişisel veriler, yaşayan insanlara ait önceden belirlenmiş veya belirlenebilir herhangi bir bilgiyi ifade eder.³ Kişisel veri 6698 sayılı Kanun’da hemen hemen bütün uluslararası düzenlemelerle benzer olmak üzere “kimliği belirli veya belirlenebilir gerçek kişiye ilişkin her türlü bilgi” olarak

¹ Sözleşmenin orijinal tam metni için bkz.: “Convention for the Protection of Individuals with regard to Automatic Processing of Personal Data”, 28 Ocak, 1981, https://rm.coe.int/1680078b37_(Erişim: 29 Ocak 2021). Çalışmamızın devamında “108 sayılı Sözleşme” olarak anılacaktır.

² İlgili düzenlemenin orijinal metni için bkz.: “Directive 95/46/EC of the European Parliament and of the Council”, 24 Ekim, 1995, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:31995L0046&from=EN> (Erişim: 12 Ocak 2021). Çalışmamızın devamında 95/46 sayılı Direktif olarak anılacaktır.

³ Paul B. Lambert, *The Data Protection Officer: Profession, Rules, and Role*, New York: CRC Press Taylor & Francis Group, 2017, s. 32.

tanımlanmıştır. Bu bağlamda bireyin kişisel verilerini, özünde bireyin kim olduğunu ortaya koyan, bir kişiyi görünür hale getiren veriler olarak adlandırabiliriz⁴. Kişisel verileri bir yönüyle sınırlamak mümkün değildir. Zira bir noktada bir kişinin sosyal, duygusal, fiziki dünyasına ait her şey kişisel veri olabilecektir.⁵

Kişisel verinin unsurları, bir başka deyişle bir kişisel veriden ne anlaşılması gerektiği ilgili mevzuatta düzenlenen hükümler ışığında belirlenir. 6698 sayılı Kanun uyarınca kişisel verilerin unsurları, bilgi, belirli veya belirlenebilir bir kişi ve bilginin ilgili kişiyle ilgili olması gerekliliğidir (6698 sayılı Kanun m.3/f.1.). Bu unsurlardan bilgi, Türk Dil Kurumu (TDK) tarafından “*İnsan aklının erebileceği olgu, gerçek ve ilkelerin bütünü, bilgi, malumat.*” olarak tanımlanmaktadır. Bir başka deyişle bilgi, verilerin işlenmiş halidir.⁶ Nitekim veri, TDK tarafından “*Bir araştırmanın, bir tartışmanın, bir muhakemenin temeli olan ana öge, muta, done, hatta bilgi, data*” olarak tanımlanmıştır. Görüldüğü üzere bilgi kavramı, veri kavramından daha dar olup, kişinin veriye yönelttiği anlama denk gelir. Öyle ki bir yerde üç kişinin doktor randevusuna gelmesiyle ilgili üç sayısı bir veriyi ifade ederken, bu kişilerin doktora geldiği hususu bilgiye denk gelir.

Bir kişisel veriden söz edebilmek için ayrıca belirli veya belirlenebilir bir kişi de olmalıdır. Kişiler, hukuk alanında hak ehliyetine sahip varlıkları ifade eder.⁷ Hukukumuzda kişiler gerçek ve tüzel kişiler olmak üzere ayrılmaktadır. İnsanlar gerçek kişileri ifade ederken, belli bir amaca özgü olmak üzere kendilerine hukuken kişilik tanınan kişi ya da mal toplulukları ise tüzel kişileri ifade eder.⁸ 6698 sayılı Kanun’a göre kişiler (ilgili kişi) ise dayanak alınan 95/46 sayılı Direktif ile sonradan yürürlüğe giren 2016/679 sayılı Genel Veri Koruma Tüzüğü⁹ ile aynı doğrultuda yalnızca kişisel verisi işlenen gerçek kişileri ifade eder. Bu anlamda kişisel verilerin korumasından tüzel kişilerin yararlanıp yararlanamayacağı hususu tartışmalı olup tüzel kişilerin de kişisel verilerin koruma alanına dahil edilmesini savunan görüşler, bu görüşlerini tüzel kişilere ait bilgilerden gerçek kişilere ulaştırılmasına bağlamaktadırlar.¹⁰ Ancak kanaatimizce, tüzel kişilere ait bilgilerden gerçek kişilere ulaştırılması halinde dahi ortada gerçek kişiye ait bir veri vardır. Dolayısıyla burada tüzel kişilerin değil gerçek kişilerin korunması söz konusu

⁴ Oğuz Şimşek, *Anayasa Hukukunda Kişisel Verilerin Korunması*, Ankara: Beta Yayınevi, 2008, s. 121. Sözlük anlamından yola çıkarak, bir kavram olarak kişisel veriyi ise, haklara ve borçlara sahip olan varlıklara ilişkin; bir araştırmanın, bir tartışmanın, bir muhakemenin temeli olan ana ögeler, mutalar veya doneler şeklinde tanımlayabiliriz. Bkz.: Ahmet Boz, “Kişisel Verilerin Korunması: Türkiye, ABD ve AB Örnekleri”, Yüksek Lisans Tezi, Polis Akademisi, 2014, s. 7

⁵ Nilgün Başalp, *Kişisel Verilerin Korunması ve Saklanması*, Ankara: Yetkin Yayınları, 2004, s. 22.

⁶ Jens Pohl, “Transition From Data to Information”, *Collaborative Agent Design Research Center Technical Report-RESU72*, (2001), (Erişim: 7 Mart 2021), s. 1.

⁷ Mustafa Dural ve Tufan Öğüz, *Türk Özel Hukuku: Kişiler Hukuku*, İstanbul: Filiz Kitabevi, 2018, s. 5.

⁸ Dural ve Öğüz, *a.g.e.*, s. 7-8.

⁹ İlgili düzenlemenin orijinal metni için bkz. “Regulation (EU) 2016/679 of the European Parliament and of the Council” 27 Nisan, 2016, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32016R0679> (Erişim: 12 Ocak 2021). 2016/679 sayılı Genel Veri Koruma Tüzüğü çalışmamızın devamında “2016/679 sayılı Tüzük” veyahut “Tüzük” olarak anılacaktır.

¹⁰ Başalp, *a.g.e.*, s. 35.

olur.¹¹ Nitekim Kişisel Verileri Koruma Kurumu (KVKK) da aynı şekilde kanun lafzından hareketle 6698 sayılı Kanun ile gerçek kişilerin korunduğunu, tüzel kişilerin kanunun koruma kapsamı dışında olduklarını ifade etmiştir.¹²

Kişinin belirli veya belirlenebilir olması verinin doğrudan belli bir kişiyi göstermesini veya olağan bir akıl yürütme ile eldeki verilerin kime ait olduğuna ulaşılabilmesi durumunu ifade eder¹³. Örneğin bir sosyal medya uygulamasına üye olan üyelerin yalnızca bölgesel IP adreslerine ait verilerinin aktarılması halinde kişinin kimlik bilgilerinin olmaması halinde kişinin belirli veya belirlenebilir olmasından bahsedilemeyecek, bu anlamda kişisel veriden bahsedilemeyecektir.

Bilginin kişiye ilişkin olması unsuru ise bilginin bir kişiye ait veya o kişiyle ilgili olması anlamına gelir.¹⁴ Örneğin birinin AIDS hastalığına sahip olduğu bilgisi bir kişiyle ilişkilendirilmedikçe kişisel veri mahiyetini kazanamayacaktır.

Kişisel verilerin bazılarının, korudukları hak alanı itibariyle hassasiyet niteliklerinin fazla olması nedeniyle diğerlerinden daha çok korunmaları gereği duyulmuştur. Bu veriler özel nitelikli kişisel verilerdir. Bu anlamda kişisel verileri tasnif ederken en geniş ayrımı genel nitelikli ve özel nitelikli kişisel veriler olarak yapmaktayız.

Özel nitelikli veriler, diğer kişisel verilerin aksine 6698 sayılı Kanun'da tahdidi olarak sayılmıştır.¹⁵ 6698 sayılı Kanun'un 6'ncı maddesi gereğince, "*Kişilerin ırkı, etnik kökeni, siyasi düşüncesi, felsefi inancı, dini, mezhebi veya diğer inançları, kılık ve kıyafeti, dernek, vakıf ya da sendika üyeliği, sağlığı, cinsel hayatı, ceza mahkûmiyeti ve güvenlik tedbirleriyle ilgili verileri ile biyometrik ve genetik verileri*" özel nitelikli kişisel verilerdir. Özel nitelikli verilerin, diğer verilerden ayrı olarak tanımlanması nedeni 6698 sayılı Kanun'un gerekçesinde bu

¹¹ Aynı yönde bkz.: Göksu Hazar Erdiç, "Bilgi Güvenliği, Kişisel Verilerin Korunması ve Biyometrik Verilerin İşlenmesine İlişkin Öneriler", Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Teknik Üniversitesi, 2017, s. 20. Kişisel verilerin kişi unsurunun gerçek ve tüzel kişileri kapsayıp kapsamadığı noktasında mukayeseli hukukta örnekler için bkz.: Hüseyin Can Aksoy, *Medeni Hukuk ve Özellikle Kişilik Hakkı Yönünden Kişisel Verilerin Korunması*, Ankara: Çakmak Yayınevi, 2010, s. 19 vd.; Aydın Akgül, "Kişisel Verilerin Korunması Açısından İdarenin Hukuki Sorumluluğu ve Yargısal Denetimi", Doktora Tezi, Kocaeli Üniversitesi, 2013, s. 10; Tevfik Sönmez Küçük, "Kişisel Verilerin Korunması Hakkı Çerçevesinde Kamuya Açık Alanların Kamu Tüzel Kişileri Tarafından Video Kamera Aracılığı İle Önleyici Amaçla İzlenmesi", *Yeditepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 15/1 (2018), s. 53 vd. Gerçek kişilerle beraber tüzel kişilerin de verilerinin korunması gerektiğine dair bkz. Akgül, a.g.e., s. 11; Furkan Güven Taştan, *Türk Sözleşme Hukukunda Kişisel Verilerin Korunması*, İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2017, s. 33; Küçük, a.g.e., s. 54; Başalp, a.g.e., s. 109; Sedat Erdem Aydın, *AIHM İçtihatları Bağlamında Kişisel Verilerin Kaydedilmesi Suçu*, İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2015, s. 9. Aksi yönde bkz.: Elif Küzeci, *Kişisel Verilerin Korunması*, Ankara: Turhan Kitabevi, 2019, s. 317 vd.; Murat Volkan Dülger, *Kişisel Verilerin Korunması Hukuku*, İstanbul: Hukuk Akademisi, 2019, s. 9 vd.

¹² KVKK, "Kişisel Verilerin Korunması Kanunu Hakkında Sıkça Sorulan Sorular", Ankara: KVKK Yayınları, 2018, s. 17.

¹³ Boz, a.g.e., s. 9; Aksoy, a.g.e., s. 22 vd.; Hayrunnisa Özdemir, "Elektronik Haberleşme Alanında Kişisel Verilerin Özel Hukuk Hükümlerine Göre Korunması", Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi, 2009, s. 150; Murat Uygun, "Avrupa Birliğinin 95/46 Sayılı Veri Koruma Yönergesi Işığında Kişisel Verilerin Korunması", Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, 2010, s. 43; Başalp, a.g.e., s. 33-34.

¹⁴ Taştan, a.g.e., s. 42; Sabire Sanem Yılmaz, "Tıp Alanında Kişisel Verilerin Hukuka Aykırı Olarak Verilmesinin Ceza Hukuku Açısından Değerlendirilmesi (Sır Saklama Yükümlülüğü Kapsamında)", Yüksek Lisans Tezi, Bahçeşehir Üniversitesi, 2014, s. 26.

¹⁵ Bu hususta eleştiriler için bkz.: Erdem Aydın, a.g.e., s. 54 vd.

verilerin başkaları tarafından öğrenildiği takdirde, ilgili kişinin mağdur olabilmesine veya ayrımcılığa maruz kalabilmesine neden olabilecek nitelikte türde veriler olması olarak gösterilmiştir.¹⁶ 6698 sayılı Kanun kapsamında tahdidi olarak sayılan bu özel nitelikli veriler dışında kalan tüm kişisel veriler, genel nitelikli veriler olarak değerlendirilecektir.

B. KİŞİSEL VERİLERİN AKTARILMASI ALANINA DAİR MEVZUAT

Kişisel verilerin aktarılması alanına dair mevzuatı çoğunlukla Avrupa Konseyi düzenlemelerinden oluşmaktadır. Avrupa Konseyi, kişisel verilerin korunmasına dair ilk uluslararası düzenleme niteliğini taşıyan 108 sayılı Sözleşme'yi 28 Ocak 1981 tarihinde kabul etmiştir. TBMM bu sözleşmenin onaylanmasını tam otuz beş yıl sonra 6669 sayılı "Kişisel Verilerin Otomatik İşleme Tabi Tutulması Karşısında Bireylerin Korunması Sözleşmesinin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun" ile uygun bulmuş ve sözleşme 17 Mart 2016 tarih ve 29656 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak iç hukuka dâhil edilmiştir. 108 sayılı Sözleşme bağlayıcı bir düzenleme olması, hükümlerin Avrupa Konseyi'ne üye olmayan diğer ülkeler bakımından da uygulanabilir olması, özel ve kamusal sektöre ilişkin yükümlülükler getirmesi ve özellikle kişisel verilerin mahiyeti ve aktarılmasına dair temel ilkeleri birincil olarak düzenlemesi nedeniyle oldukça önemlidir. 108 sayılı Sözleşme'ye ek olarak 181 sayılı ek bir protokol¹⁷ de ihdas edilmiş, bu protokol ile, 108 sayılı Sözleşme kapsamı, sözleşmeye üye olmayan üçüncü ülkelere yapılacak kişisel veri aktarımlarının standartlara bağlanması yönünden genişletilmiştir. Daha sonra 2018 yılında, Avrupa bünyesinde yeknesaklığı iletirmek, bu anlamda daha sıkı veri koruma ilkeleri getirmek, veri işleme süreçlerinin şeffaflığını arttırmak üzere "Convention 108+"¹⁸ adıyla 108 sayılı Sözleşme'nin güncelleştirilmiş metni de Avrupa Konseyi tarafından kabul edilmiştir.¹⁹

Avrupa Birliği bünyesinde ise kişisel verilerin korunmasına ilişkin başlatılan çalışmalar 1995 yılında 95/46 Sayılı Direktif'in²⁰ kabul edilmesiyle tamamlanmıştır. Kişisel verilerin aktarılmasına ve diğer yollarla işlenmesine kadar bağlayıcı birçok düzenleme getiren 95/46 sayılı Direktif, 6698 sayılı Kanun'a da kaynak olmuştur. Teknolojinin ve internetin gelişmesiyle birlikte kişisel verilerin akışının daha da artması nedeniyle 95/46 sayılı Direktifi ilga etmek üzere 14 Nisan 2016 tarihinde 2016/679 sayılı "Genel Veri Koruma Tüzüğü" kabul edilmiştir. 95/46 sayılı Direktif te olduğu gibi yeknesaklığı sağlamak üzere ihdas edilen Tüzük, ilga ettiği 95/46 sayılı Direktif gibi bağlayıcı olup²¹ özellikle rızanın geri alınmasına yer vermesi (m.7/3),

¹⁶ 95/46 sayılı Direktif te(m.8/f.1), Birleşmiş Milletler Rehber İlkeleri'nde (m.5), 108 sayılı Sözleşme'de (m.6) ve 2016/679 sayılı Tüzük'te (m.9/f.1) de aynı mülahazalarla özel nitelikli veriler ayrıca ve ayrıcalıklı olarak düzenlenmiştir. Birleşmiş Milletler Rehber İlkeleri için bkz.: "Guidelines for the Regulation of Computerized Personal Data Files", 14 Aralık, 1990, <https://digitallibrary.un.org/record/105299> (Erişim: 12 Ocak 2021).

¹⁷ İlgili protokolün orijinal metni için bkz.: "Additional Protocol to the Convention for the Protection of Individuals with regard to Automatic Processing of Personal Data regarding supervisory authorities and transborder data flows", 8 Kasım, 2001, <https://rm.coe.int/1680080626> (Erişim: 29 Ocak 2021).

¹⁸ İlgili protokolün orijinal metni için bkz.: "Convention 108 +", 18 Mayıs, 2018, https://search.coe.int/cm/Pages/result_details.aspx?ObjectId=09000016807c65bf (Erişim: 29 Ocak 2021).

¹⁹ Dülger, *a.g.e.*, s. 55.

²⁰ 95/46 sayılı Direktif ile düzenlenen temel kavramlar, ilkeler hakkında ayrıntılı bilgi için bkz.: Başalp, *a.g.e.*, s. 32 vd.; Küzeci, *a.g.e.*, s. 162 vd.

²¹ Küzeci, *a.g.e.*, s. 193-194; Taştan, *a.g.e.*, s. 18; Ayşe Çiğdem Ayözger, "Elektronik Haberleşme Sektöründe Kişisel Verilerin Korunması", Doktora Tezi, İstanbul Üniversitesi, 2016, s. 89.

unutulma hakkını düzenlemesi (m.17), 95/46 sayılı Direktif'e göre daha geniş alanı kapsamı (m.3/3), yeni veri güvenliği vasıtaları (tasarımla ve varsayılan ayarlarla veri koruma gibi) düzenlemesi, yüksek riskli kişisel verilerin işlenmesi, aktarılması faaliyetlerinde veri koruma etki değerlendirmesi (m.35) yapılmasını öngörmesi gibi düzenlemeler içermesi nedeniyle oldukça önemlidir.²²

Türk hukuk mevzuatında kişisel verilerle ilgili olarak ilk olarak 108 sayılı Sözleşme'yi imzalayan Türkiye, daha sonra 2010 yılında referandumla "kişisel verilerin korunmasını isteme hakkı"nı anayasa metnine de dahil etmiştir. İşbu Anayasa değişikliğinden evvel, kişisel verilerin korunması ve işlenmesine ilişkin hususlar anayasa kapsamında "özel hayatın gizliliği" hakkı kapsamında değerlendirilirken²³, yapılan değişiklikte birlikte, ilgili hak özel ve bağımsız bir anayasal güvenceye kavuşmuştur. Anayasa değişikliklerinden sonra 6698 sayılı münhasır bir kanun olan 6698 sayılı Kanun'un ihdası ile Yargıtay kararları²⁴ ve Türk Ceza Kanunu (TCK) uygulamasıyla²⁵ içi doldurulan kişisel veriler alanı münhasır kanununa da kavuşmuştur. Türkiye, 6698 sayılı Kanun yürürlüğe girdikten sonra sırasıyla 1981 ve 2001 yılında imzaladığı 108 sayılı Sözleşme ve 181 sayılı Ek Protokol'ü, 2016 yılında 6669 ve 6705 sayılı kanunlarla uygun bularak onaylamıştır. 6698 sayılı Kanun'da daha evvel de belirtildiği gibi 95/46 sayılı Direktif esas alınmıştır. 6698 sayılı Kanun'un yürürlüğe girdiği 07 Nisan 2016 tarihinden sonra 4 Mayıs 2016 tarihinde ise 2016/679 sayılı Tüzük kabul edilmiştir. Kanaatimizce, Tüzük'ün daha geniş bir koruma alanı sunması gerçeği ve değişen dünya karşısında 1995 tarihli bir Direktif ten öte kişisel verilerin korunması alanı Türk hukuk mevzuatı bakımından da yenilenmeli ve 6698 sayılı Kanun, Tüzük hükümleri çerçevesinde güncellenmelidir.

²² Alan Charles Raul, "Global Overview", *The Privacy, Data Protection and Cybersecurity Law Review*, (Ed. Alan Charles Raul), Londra: Law Business Research Ltd, 4.Baskı, 2017, s. 1-5, s. 1,2; Taştan, *a.g.e.*, s. 18 vd.; Mesut Serdar Çekin, *Avrupa Birliği Hukukuyla Mukayeseli Olarak 6698 Sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanunu*, İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2018, s. 29 vd., s. 62-63, s. 111-120; Türkay Henkoğlu ve Bülent Yılmaz, "Avrupa Birliği (AB) Bilgi Güvenliği Politikaları", *Türk Kütüphaneciliği Dergisi*, 27/3, (2013), s. 462; Küzeci, *a.g.e.*, s. 195 vd.; Dülger, *a.g.e.*, s. 68 vd.

²³ Küzeci, *a.g.e.*, s. 278, 292 vd.; Örneğin Anayasa Mahkemesi (E.) 2006/167, (K.) 2008/86, 20.03.2008 tarihli kararı; Aynı yönde bkz.: Başalp, *a.g.e.*, s. 100; Uğur Ersoy, "Bir İnsan Hakları Kavramı Olarak Kişisel Verilerin Korunması", Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, 2009, s. 85 vd.; Özdemir, *a.g.e.*, s. 93; Uygun, *a.g.e.*, s. 89; Türkay Henkoğlu, "Hassas Bilgi Varlıklarının ve Kişisel Verilerin Hukuksal Düzenlemeler ile Korunması ve Bu Kapsamda Üniversiteler İçin Bilgi Güvenliği Politikasının Geliştirilmesi", Doktora Tezi, Hacettepe Üniversitesi, 2015, s. 62.

²⁴ Örneğin Yargıtay 12. Ceza Dairesi, (E.) 2013/9669, (K.) 2014/3760, 17.2.2014.

²⁵ TCK'da 135 vd. maddelerle kişisel verileri kaydetmek (m.135/1), kişisel verileri, hukuka aykırı olarak bir başkasına vermek, yaymak veya ele geçirmek (m.136) ve süreleri geçmesine rağmen verileri sistem içinde yok etmemek eylemleri (m.138) suç olarak düzenlenmiştir. İlgili suçlara ve unsurlarına ilişkin ayrıntılı bilgi için bkz.: Dülger, *a.g.e.*, s. 309 vd.; Küzeci, *a.g.e.*, s. 404 vd.; Hale Akdağ, "Türk Ceza Kanunu Kapsamında Kişisel Verilerin Korunması", Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi, 2010, s. 92 vd.; Kader Sariusta, "Kişisel Verilerin Ceza Hukuku Yoluyla Korunması", Yüksek Lisans Tezi, Gaziantep Üniversitesi, 2018, s. 111 vd.; Fatih Dinkci, "Kişisel Verilerin Korunmasında Uluslararası Düzenlemeler ve Türkiye Örneği", Yüksek Lisans Tezi, Ondokuz Mayıs Üniversitesi, 2014, s. 69 vd.; Ersoy, *a.g.e.*, s. 91 vd.; Nur Halet Avcioğlu, "Türk Hukukunda Kişisel Verilerin Korunması Hakkı", Yüksek Lisans Tezi, KTO Karatay Üniversitesi, 2018, s. 84 vd.; Uygun, *a.g.e.*, s. 91 vd.

II. TÜRK HUKUKUNDA KİŞİSEL VERİLERİN AKTARILMASI KAVRAMI VE AKTARIMA İLİŞKİN İLKELER

A. TÜRK HUKUKUNDA “KİŞİSEL VERİLERİN İŞLENMESİ” VE “KİŞİSEL VERİLERİN AKTARILMASI” KAVRAMI

Kişisel verilerin işlenmesi kavramından 6698 sayılı Kanun’da sayılan işleme türlerinden bağımsız bir veri üzerinde gerçekleştirilebilecek her tür işlem kastedilmektedir.²⁶ Kanuna dayanak 95/46 sayılı Direktif’te de 2016/679 sayılı Tüzük ile paralel olmak üzere kişisel verilerin işlenmesi kavramından silme, tahrip etme, engelleme, depolama, birleştirme, sıralama, dağıtma, iletlemeyle açıklama, toplama, kaydetme, organizasyon, değiştirme, kurtarma dahil neredeyse her tür işlemin anlaşılacağı kabul edilmiştir.

Kişisel verilerin işlenmesi kavramı, verilerin ilk yaratıldığı andan, son silindiği veya imha edildiği ana kadar olan yaşam sürecini, verilerde veya veriler üzerinde yapılabilecek her hareketi kapsayan çok geniş ve derin bir kavramdır.²⁷

Kişisel verilerin aktarılması kavramı, kişisel verilerin işlenmesi kavramı içerisinde yer alan, üçüncü kişilere ve yurt dışına aktarma arasında ayırım gözetilmek suretiyle kanunda ayrı bir başlık altında düzenlenen bir kavramdır. Kişisel verilerin aktarılması kavram olarak²⁸, kişisel verilerin buldukları ortam, verileri elinde bulunduran kişiler, birimler veya yerlerden, başka bir ortama, kişiye veya birime gönderilmesini ifade eder.

Kişisel verilerin aktarılmasına ilişkin esaslar 6698 sayılı Kanun’da diğer işleme türlerinden bağımsız olarak 8’inci ve 9’uncu maddelerde düzenlenmiştir. Kanunun kişisel verilerin yurt dışına aktarılmasını düzenleyen 9’uncu maddesine göre kişisel veriler, ilgili kişinin açık rızası olmaksızın yurt dışına aktarılamayacaktır. Maddede açık rıza olmaksızın aktarılma halleri de düzenlenmiştir. Buna göre, kişisel veriler, kanunun 5’inci maddesinin ikinci fıkrasında genel nitelikli kişisel veriler için düzenlenen açık rıza aranmaksızın işleme hallerinden veya 6’ncı maddesinin üçüncü fıkrasında özel nitelikli kişisel veriler için düzenlenen açık rıza aranmaksızın işleme hallerinden birinin varlığı ve kişisel verinin aktarılacağı yabancı ülkede, yeterli korumanın bulunması, yeterli korumanın bulunmaması durumunda Türkiye’deki ve ilgili yabancı ülkedeki veri sorumlularının yeterli bir korumayı yazılı olarak taahhüt etmeleri ve Kişisel Verileri Koruma Kurulu (Kurul)’nun izninin bulunması hallerinde ilgili kişinin açık rızası aranmaksızın yurt dışına aktarılabilecektir. Aynı kanun maddesi gereğince yeterli korumanın bulunduğu ülkelerin Kurul tarafından belirlenerek ilan edileceği bildirilmiştir.

Kişisel veriler ister ilgilinin açık rızası ile ister açık rıza aranmaksızın aktarılsın 6698 sayılı Kanun ile aranan işleme ilkelerine uyulması gerekmektedir. Kişisel verilerin aktarılması,

²⁶ Küzeci, *a.g.e.*, s. 322-323; Çekin, *a.g.e.*, s. 37; Taştan, *a.g.e.*, s. 46; Başalp, *a.g.e.*, s. 32.

²⁷ Stewart Room, *Data Protection and Compliance: in Context*, Birleşik Krallık: British Informatics Society Limited, 2007, s. 41; Privacy International, “The Keys to Data Protection: A Guide for Policy Engagement on Data Protection”, Birleşik Krallık, Ağustos 2018, <https://privacyinternational.org/sites/default/files/2018-09/Data%20Protection%20COMPLETE.pdf> (Erişim: 9 Mart 2021), s. 27.

²⁸ TDK’ya göre aktarmak fiili, “bir şeyi bir yerden, bir kaptan başka bir yere veya kaba geçirmek”, “bir şeyin yolunu, yönünü değiştirmek” ve “iletme, bildirme” olarak tanımlanmaktadır.

kişisel verilerin işlenmesi içerisinde mütalaa edildiği için de işleme için aranan ilkeler, aktarma için de aranacaktır. Bu bağlamda, kişisel verilerin yurt dışına aktarılması meselesi, kişisel verilerin aktarılmasında uyulacak ilkeler ve kişisel verilerin yurt dışına aktarılması şartları olmak üzere ayrıca incelenecektir.

B. KİŞİSEL VERİLERİN YURT DIŞINA AKTARILMASINA DAİR TEMEL İLKELER

1. Veri Aktarımının Hukuka ve Dürüstlük Kurallarına Uygun Olması

6698 sayılı Kanun m.4/2 hükmüyle kişisel verilerin hukuka ve dürüstlük kurallarına uygun aktarılması gerektiği düzenlenmiştir. Kişisel verilerin hukuka uygun aktarıldığından bahsedebilmek için aktarım için kanunlarla ya da sair hukuksal düzenlemelerle getirilen ilkelere uyulmalıdır.²⁹

Dürüstlük kurallarına uygun bir veri aktarmadan söz edebilmek için ise verilerin işlenmesiyle güdülen amacın, rızanın alınma şeklinin, dürüstlük kurallarına uygun olması, verinin elde edilmesinden evvel olduğu gibi ilk elde edildiği andan aktarılacağı ana kadar yapılan tüm işlemlerin dürüstlük kurallarına uygun biçimde icra edilmesi, veri sahibinin her aşamada bilgi sahibi olabilmesinin sağlanması gerekmektedir.³⁰

Dürüstlük kuralı mahiyeti itibariyle şeffaflık (*transparency*) zorunluluğunu da getirir. 6698 sayılı Kanun'da açıkça düzenlenmeyen ancak 2016/679 sayılı Tüzük metninde veri işleme kuralı olarak açıkça zikredilen şeffaflık ilkesinin Türk hukuk mevzuatında da uygulanması gerekmektedir. Zira Tüzük'ün ilgili madde gerekçesinde de belirtildiği üzere gerçek kişilere, kendileriyle ilgili kişisel verilerin toplandığı, kullanıldığı veya başka şekilde işlendiği veya kişisel verilerin ne ölçüde işlendiği veya işleneceği hususlarında şeffaf olunmalıdır.³¹ İlgili kişiyi bilgilendirme ve aydınlatma yükümlülüğü de veri aktarılırken şeffaf olunmayı gerektirmektedir.

Bu ilkenin uygulama alanına ilişkin örnek vermek gerekirse, örneğin bir kişinin açık rızası alınmaksızın Covid-19 olduğuna dair verisinin yurt dışında faaliyet gösteren bir araştırma merkezine aktarılması, kanunda sayılan istisnaların bulunmaması halinde hukuka aykırı bir aktarma faaliyeti olacaktır. Nitekim kanunda yer alan aktarma şartlarından herhangi birine uyulmaması, fiili hukuka uygun kılan başka unsur da yoksa aktarma fiilini her hâlükârda hukuka aykırı kılacaktır. Dürüstlük kuralına uygun işleme ilkesini açıklayan bir örnek vermek gerekirse, bir kişinin Türkiye'de faaliyet gösteren bir kooperatife üye olmak amaçlı verdiği kişisel verilerinin kooperatif tarafından pazarlama amaçlı yurt dışı merkezli bir sosyal medya

²⁹ Küzeci, *a.g.e.*, s. 200; Çekin, *a.g.e.*, s. 45; Taştan, *a.g.e.*, s. 49; Room, *a.g.e.*, s. 21; Özdemir, *a.g.e.*, s. 166; Paul Voigt ve Axel Von Dem Bussche, *The EU General Data Protection Regulation(GDPR):A Practical Guide*, Almanya: Springer International Publishing, 2017, s. 88; Paul B. Lambert, *Understanding the New European Data Protection Rules*, New York: CRC Press Taylor & Francis Group, 2018, (Lambert, *Data Protection Rules*), s. 86; Information Commissioner's Office (ICO), "Guide to Data Protection", 7 Temmuz, 2017 http://www.inf.ed.ac.uk/teaching/courses/pi/2017_2018/PDFs/guide-to-data-protection-2-9.pdf (Erişim: 18 Ocak 2021), s. 17; Privacy International, *a.g.e.*, s. 37; Dülger, *a.g.e.*, s. 109.

³⁰ Room, *a.g.e.*, s. 103.

³¹ GDPR, "Recital 39: Principles of Data Processing", <https://gdpr-info.eu/recitals/no-39/> (Erişim: 29 Ocak 2021). Nitekim dürüstlük kuralının lafız itibariyle şeffaflığı gerektirdiği aşıkardır. Bkz.: ICO, *a.g.e.*, s. 18.

şirketine satılması durumunda ortada dürüstlük kuralına uygun bir aktarma faaliyetinden söz edilemeyecektir.

İlgili ilke ile ilgili olmak üzere Kurul, Amazon Turkey Perakende Hizmetleri Limited Şirketi hakkında yapılan başvuru ile ilgili, veri sorumlusu olan Amazon şirketinin ilgili kişilerin usulüne uygun açık rızalarını almadan kişisel verilerini aktardığına, kişisel verilerin yurt dışına aktarılması konusunda yeterli korumanın bulunduğu ülkelerin Kurul tarafından henüz belirlenmediği, bunun karşısında veri sorumlusunun yazılı taahhüdünün de Kurul tarafından onaylanmadığı dikkate alındığında, kişisel verilerin yurt dışına aktarılması konusunda kanun uyarınca ilgili kişilerin açık rızasını almayan Amazon Turkey'in cezalandırılmasına karar vermiştir.³² Kurul'un bu kararında önem arz eden husus, veri sorumlularının sırf hizmet verebilmek için ilgili kişilere kişisel verilerinin işlenmesi zorunluluğu yükleyemeyeceğini açıkça düzenlemesidir. Somut olayda Amazon Turkey, müşterilerinin kendileriyle bir şekilde iletişim kurmasını veya herhangi bir Amazon servisinden yararlanmasını elektronik ileti almak için "açık rıza" olarak değerlendirmeye varacak şartlar kabul etmiştir. Bu şartların 6698 sayılı Kanun'da düzenlenen açık rıza unsurları ile uyuşmadığı açıktır. Yine Amazon Turkey'in "Gizlilik Bildirimi" başlıklı dokümanında açıkça yurt dışına veri aktarımından söz etmekle birlikte bunun yalnızca bilgilendirici bir metin olarak düzenlendiği, bu metin üzerinden Kurul'un da değindiği gibi kişilerin açık rızalarının alındığına dair bir bilgi veya belgeye rastlanılmamıştır. Amazon tarafından yurt dışına aktarım için düzenlenen, Kurul tarafından onaylanmış bir taahhütname de olmadığı gerçeği karşısında Kurul'un verdiği kararın kanaatimizce hukuka uygun olduğunu belirtmek gerekir.

KVKK, başka bir olayda, 8 Şubat 2021 itibariyle üçüncü taraf işletmelerle ilgili isteğe bağlı özellikler sunduğu belirlenen güncellenenin kullanıcılarca kabul edilmemesi halinde Whatsapp uygulamasının kullanılmayacağı öngören bir gizlilik politikası güncellemesi yayınlayan Whatsapp Inc'nin güncellemesi³³ hakkında yaptığı 12.1.2021 tarihli duyuruda³⁴ WhatsApp Inc'in gizlilik politikasında, hangi verilerin hangi amaçlarla işleneceğinin ifade edildiğini, ancak işlenen verilerin WhatsApp Inc. tarafından yurt dışında yerleşik, kim oldukları net olarak belirli olmayan taraflara teknik destek, teslimat ve diğer hizmetleri sağlamak, araştırma yapmak, pazarlama ve anket vb. gibi belirli olmayan amaçlarla aktarılacağı ifade edildiğini, kullanıcılardan kişisel verilerinin işlenmesine ve yurt dışında yerleşik üçüncü taraflara aktarılmasına yönelik rıza alınması işleminin ayrıştırılmadığını, kullanıcıların kişisel verilerinin işlenmesine rıza verirken yurt dışında başka bir veri sorumlusuna aktarılmasına rıza vermeyebileceği dikkate alındığında bu durumun kanunda belirlenen açık rızanın unsurlarından "özgür iradeyle açıklanma" açısından bir ihlal oluşturup oluşturmadığının, yurt dışında bulunan başka bir şirkete aktarım yapılmak şartıyla uygulamanın kullanılmasına izin verilmesinin Kanun'un

³² Kurul tarafından verilen 27/02/2020 tarihli ve 2020/173 sayılı ilgili karar için bkz.: <https://www.kvkk.gov.tr/Ice-rik/6739/2020-173> (Erişim: 6 Ekim 2020).

³³ Ayrıntılı güncelleme duyurusu metni için bkz.: "WhatsApp'ın Gizlilik İlkesi ile ilgili sorularınızı cevaplıyoruz", <https://faq.whatsapp.com/general/security-and-privacy/answering-your-questions-about-whatsapps-privacy-policy> (Erişim: 29 Ocak 2021).

³⁴ Bkz.: "Whatsapp Uygulaması Hakkında Kamuoyu Duyurusu", 12 Ocak, 2021, <https://www.kvkk.gov.tr/Ice-rik/6856/WHATSAPP-UYGULAMASI-HAKKINDA-KAMUOYU-DUYURUSU> (Erişim: 29 Ocak 2021).

4'üncü maddesinde sayılan ilkeler açısından bir ihlale sebebiyet verip vermediğinin, Whatsapp Inc. tarafından yapılan güncelleme ile hizmetin rıza şartına bağlanması durumunun ortaya çıkıp çıkmadığının, WhatsApp Inc. tarafından yurt dışında yerleşik veri sorumlularına yapılacak aktarım hususunda 6698 sayılı Kanun'un 9'uncu maddesi hükümlerine aykırılık olup olmadığının değerlendirilmesine karar vermiştir. Kurul bu konuda henüz kararını yayınlamış olmakla birlikte kanaatimizce, Whatsapp Inc.'nin kullanıcılarına verilerinin Facebook gibi üçüncü taraf uygulamalarla paylaşılmasına muvafakat etmiş sayılacaklarını bildirmesi ve bunu Whatsapp uygulamasının kullanılmasının zorunlu bir koşulu olarak ileri sürmesi açık rızanın "tereddüde yer bırakmayacak açıklıkta ve özgürce verilmesi" gerekliliği ilkesini ihlal etmekte, diğer bir deyişle açık rıza verilmesini hizmet şartına bağlamaktadır. Bu anlamda Whatsapp'ın kullanıcılardan ayrıca açık rıza alması gerekmektedir. Örneğin Facebook'un merkezinin yurt dışında olması ve esasında bu uygulama ile paylaşılacak verilerin yurt dışına aktarım sayılacağı gerçeği karşısında kullanıcılardan açık rıza alınması veyahut kanunda sayılı istisna hallerinden biri somut aktarma faaliyetine esas ise ayrıca taahhütname zorunluluğunun yerine getirilmesi gerekmektedir.³⁵

Görüldüğü üzere kişisel verilerin hukuka ve dürüstlük kurallarına uygun aktarılması ilkesi, birçok şekilde ihlal edilebilir ve bu ihlaller kanun gereğince birçok yaptırıma yol açabilir. Bu bakımdan kişisel verilerin hukuka ve dürüstlük kurallarına uygun aktarılması büyük önem teşkil eder.

2. Aktarılan Verinin Doğru ve Güncel Olması

6698 sayılı Kanun gereğince (m.4/2-b), kişisel veriler doğru ve gerektiğinde güncel olmalıdır. Verilerin doğru olması, herhangi bir konuda yanlış ya da aldatıcı olmamalarını ifade eder.³⁶ Bir kişisel verinin elde edildiği andan aktarıldığı ana kadar işleme işlemi tamamlanana kadar bir başka deyişle, tüm yaşam döngüsü boyunca doğru olması gerekmektedir.³⁷ Bu da veri sorumlularına, verilerin doğruluğunu teyit ve bu doğruluğun devamını sağlamak yükümlülüğü yükler³⁸. Bir verinin güncel olması ise verinin artık doğru bir veri olmaması halinde o verinin güncellenmesini ifade eder.

Örneğin, uluslararası bir iş ortaklığı nedeniyle banka verisi yurt dışında bir ülkeye aktarılan kişi, daha sonrasında banka hesabını kapattığında, eski veri artık yanlış bir veri olacak olup, eski verinin güncellenmesi gerekecektir. Kişiye ait banka verisinin veri sorumlusunca düzeltilmesi durumunda veri artık hem doğru hem de güncel olacaktır.

³⁵ Nitekim Whatsapp Inc. gizlilik politikalarında yapılan ilgili değişikliklerin Avrupa'da ve İngiltere'de uygulanmayacağı belirtilmiş olup bu yaklaşım Avrupa veri koruma otoritelerinin başarısı olarak görülmektedir. Bkz.: BBC News, "WhatsApp and Facebook to Share Users' Data Outside Europe and UK", 7 Ocak, 2021 <https://www.bbc.com/news/technology-55573149> (Erişim: 21 Mart 2021). Ülkemiz bakımından da yapılması gereken, veri koruma farkındalığının artırılarak bu farkındalık kapsamında verilerin korunması yönündeki çalışma ve yaklaşımları Avrupa ve dünyanın geri kalanına duyurmaktır.

³⁶ Room, *a.g.e.*, s. 108.

³⁷ Privacy International, *a.g.e.*, s. 42.

³⁸ Küzeci, *a.g.e.*, s. 214; Çekin, *a.g.e.*, s. 52; Taştan, *a.g.e.*, s. 50.

3. Veri Aktarımının Belirli, Açık ve Meşru Amaçlar İçin Yapılması

6698 sayılı Kanun gereğince (m.4/2-c) uyarınca bir kişisel verinin hukuka uygun aktarıldığının kabulü için o veriyi aktarma amacı belirli ve açık olmalıdır. Bu anlamda aktarılacak veri için aktarma amacı belirsiz veya muğlak olamayacaktır.³⁹ Bir kişisel verinin aktarılma amacının meşru olması ise verilerin aktarılmasında kanun dahil tüm ulusal ve uluslararası düzenlemelere uyulmasını ifade eder. Bu nispetle verilerin hukuka uygun aktarılması ilkesiyle benzeşir.

Bu ilkenin uygulanmasına örnek vermek gerekirse, A adlı bir sosyal medya kuruluşu, kullanıcılarının beğenilerini, kişisel bilgilerini, konum verileriyle birlikte bir siyasi oluşuma seçim kampanyasında işlemek ve kullanmak üzere açık rıza almadan aktarırsa bu aktarma faaliyeti, üye olmak ve siteyi kullanmak şeklinde belirlenen meşru amaçla bağdaşmayacaktır ve amaçların belirli, açık ve meşru olması ilkesine aykırılık teşkil edecektir.⁴⁰

İlgili ilke ile ilgili olmak üzere Kurul, şikâyetçinin müşterisi olduğu bankaya kendisine ait iş ve işlemlerde ulaşılması adına vermiş olduğu telefon numarası bilgisinin, eşine ulaşılmasında yardımcı olunabilmesi adına işlenmesini “belirli, açık ve meşru amaçlar için işleme ve işlendikleri amaçla bağlantılı, sınırlı ve ölçülü olma” ilkelerine aykırı bulmuştur.⁴¹

4. Veri Aktarımında Amaca Bağlı Kalınması ile Veri Minimizasyonu

6698 sayılı Kanun uyarınca bir kişisel verinin hukuka uygun aktarıldığının kabulü için, o verinin belirlenen amaca bağlı olarak, sınırlı ve ölçülü olarak işlenmesi gerekmektedir. Bu ilkelerden sınırlı ve ölçülü işleme ilkesini “veri minimizasyonu” olarak tek başlık haline getirebiliriz.⁴²

Veri aktarımında veri minimizasyonu, gelecekte lazım olabileceği için kenarda dursun edasıyla fazladan veri tutulmasını yasaklar.⁴³

Bir verinin belirlenen amaçlara bağlı olması ise verilerin diğer bir ilke olan belirli amaçlarla aktarılabilmesi ilkesine hizmet etmekte olup verilerin belirlenen amaçtan başka amaçla aktarılmasını yasaklar. 6698 sayılı Kanun gerekçesinden anlaşıldığı üzere şayet veri aktarımı için öngörülen amaç sonradan değişirse, bu ilke kapsamında kural olarak değişen amaç için de ayrıca hukuka uygunluk koşulları gerçekleşmelidir.⁴⁴ Kanaatimizce, bir verinin aktarılması için belirlenen amaç sonradan değişirse, yeni amaç; önceki amaca hizmet ediyorsa, ondan doğmuşsa

³⁹ Başalp, *a.g.e.*, s. 37; Küzeci, *a.g.e.*, s. 203; Privacy International, *a.g.e.*, s. 39.

⁴⁰ ICO, *a.g.e.*, s. 26.

⁴¹ Kurul tarafından verilen 2019/277 sayılı, 18.09.2019 tarihli karar için bkz.: <https://www.kvkk.gov.tr/Icerik/5545/2019-277> (Erişim: 29 Ocak 2021).

⁴² Nitekim verilerin sınırlı ve ölçülü işlenmesi gerekliliği “veri minimizasyonu”ndan başka “yeterli ve asgari sayıda verinin kullanılması (Tüzük m.5/1-c)”, “veri ekonomisi (Amerikan Hukuk Enstitüsü ve Avrupa Hukuk Enstitüsü, “Principles for a Data Economy”, 2021, <https://principlesfordataeconomy.org/> [Erişim: 19 Mart 2021]) olarak adlandırılabilir.

⁴³ Room, *a.g.e.*, s. 107; Küzeci, *a.g.e.*, s. 203.

⁴⁴ 6698 sayılı Kanun gerekçesi, ayrıca aynı yönde bkz.: Voigt ve Bussche, *a.g.e.*, s. 89; Ayözger, *a.g.e.*, s. 123. Farklı bir uygulama olarak 2016/679 sayılı Tüzük uygulaması örnek gösterilebilir. 2016/679 sayılı Tüzük’ün 6/f.4 madde hükmü gereğince, kişisel verinin aktarılması için belirlenen amaç değişmişse, yeni amacın önceki amaçla bağlantısına göre değerlendirme yapılır. 95/46 sayılı Direktif’te ise böyle bir durumda sonradan ortaya çıkan amacın, önceki amaçla ilgili olması aranır.

veya onun gerçekleşmesine hizmet ediyorsa ortada iki farklı amaç değil, ortak bir amaç söz konusu olup kişisel verilerin belirlenen amaçlar doğrultusunda aktarılması gerekliliğini bu şekilde anlamak gerekir.

Bir verinin aktarıldığı amaçla ölçülü işlenmesi ise verinin aktarılması ile ulaşılmak istenen amaca başka türlü ulaşılabilmesi halinde, temel hak ve özgürlüklere daha az müdahale edecekse, o yolun tercih edilmesi anlamına gelir.⁴⁵ Burada amaçlanan verilerin aktarılması yoluyla ortaya çıkabilecek risklerin minimize edilmesidir. Örneğin, INTERPOL tarafından aranan bir suçlunun bulunması için ihbarın geldiği bölgede genel teknik izlemeler yapılması yerine faile ulaşma imkânını sağlayacak, temel hak ve özgürlükleri daha az kısıtlayan yollar tercih edilmelidir.

Bir verinin aktarıldığı amaçla sınırlı olması ise, veri sorumlusunun, aktarma amacına ulaşmak üzere en az miktarda veriyi kullanmasını ifade eder⁴⁶. Burada amaçlanan ise en dar anlamıyla işlenecek verileri minimize etmektir. Örneğin Dünya Sağlık Örgütü'nün Covid-19'un ülkeler bazında yayılımını göstermek üzere yayınladığı raporlar için Türkiye'den aktarılacak verilerde sayısal olarak bu sayıların belirlenmesi yeterli olup, ayrıca Covid-19 virüsüne sahip kişi bilgilerinin verilmesi gerekmeyecektir, aksi durumda aktarma faaliyeti amaçla sınırlılık ilkesine aykırı olacaktır.

5. Aktarılan Verilerin Sınırlı Süre ile Muhafazası İlkesi

6698 sayılı Kanun, kişisel verilerin mevzuatta öngörülen veya aktarıldıkları amaç için gerekli olan süre kadar muhafaza edilmelerini aramaktadır. Bu ilke en öz anlamıyla, veri sahibinin verilerinin ömür boyu, her an, farklı amaçlarla kendi aleyhine kullanılabileceği endişesiyle yaşamamasını ve veri işleme faaliyetinin başlı başına risk ve tehlikelerle dolu bir süreç olmasından mütevellit veri güvenli risklerini minimize etmeyi taahhüt eder.⁴⁷

Bir verinin aktarıldıktan sonra muhafaza edilme süresi, kanunla veya sair yasal düzenlemelerle belirlenen sürelerle sınırlı olacaktır. Şayet kanunda veya diğer yasal düzenlemelerde böyle bir süre öngörülmemişse, verinin aktarma amacıyla doğru orantıda bir hakkaniyet değerlendirmesi yapılacak ve muhafaza süresi belirlenecektir. Nitekim verilerin azami muhafaza sürelerinin belirlenmesi 30 Aralık 2017 tarihli, 30286 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Veri Sorumluları Sicili Hakkında Yönetmelik gereğince, veri sorumluları için bir zorunluluktur. Veriler muhafaza edilmeleri gereken süre sona erdiğinde, kişilerin verilerinin geleceğini belirleme hakkının uzantısı olarak bu veriler, Kişisel Verilerin Silinmesi Yönetmeliği lafzı (m.7) kapsamında, silinecek, yok edilecek veya anonim hale getirilecektir. Bu bağlamda örneğin bir sosyal medya sitesi, üyesi kullanıcı üyeliğini sona erdirmişse, o üyeye ait tüm bilgileri yok edecek, silecek ya da anonimleştirecektir.

⁴⁵ Çekin, *a.g.e.*, s. 53.

⁴⁶ Küzeci, *a.g.e.*, s. 208.

⁴⁷ Küzeci, *a.g.e.*, s. 215; Privacy International, *a.g.e.*, s. 44.

6. Veri Aktarımına İlişkin Hususlarda İlgili Kişinin Bilgilendirilmesi İlkesi

6698 sayılı Kanun uyarınca, kişisel verilerin aktarılmasından önce ve aktarma sürecinde ilgili kişinin hakları gözetilmelidir. 6698 sayılı Kanun uyarınca “*ilgili kişi*” “*Kişisel verisi işlenen gerçek kişi*”dir. İlgili kişinin haklarını bilmesi ve kullanabilmesinin garantisi bu haklar hakkında bilgilendirilmesidir. Buna göre veri sorumlusu, verisini aktaracağı kişiyi 6698 sayılı Kanun’un 10’uncu maddesi kapsamında kendisi ve varsa temsilcisinin kimliği, kişisel verilerin hangi amaçla, kimlere aktarılabilceği, kişisel veri toplamanın yöntemi ve hukuki sebebi ile kanunun 11’inci maddesinde sayılan hakları hakkında bilgilendirecektir⁴⁸. Bu, dürüstlük kuralına uygun veri işleme ve şeffaflık ilkelerinin de gereğidir⁴⁹.

İlgili kişinin açık rızası ile aktarma yapılacağı hallerde ilgili kişinin bilgilendirilmesi özellikle önem arz eder. Zira ilgili kişinin açık rızasından bahsedebilmek için kişinin rıza vermeden evvel açıkça bilgilendirilmesi gerekmektedir.

İlgili kişinin hakları, 6698 sayılı Kanun’un 11’inci maddesinde düzenlenmiştir. Buna göre kişi, ilk aşamada kendisi hakkında bir kişisel verinin aktarılıp aktarılmadığını öğrenme⁵⁰, şayet aktarılmış ise ikincil aşama olarak bu kişisel veri hakkında, aktarımın amacı, ilgili kişisel veri kategorisi, verilerin açıklandığı alıcılar veya aktarıldığı ülkeler, mümkünse, öngörülen saklama süresi veya mümkün değilse bu süreyi belirleme kriteri, kanunda veya ilgili yasal düzenlemede sayılan diğer haklara sahip olup olmadığı, kişisel verilerin kaynağı, alınan yeterli önlemler hakkında bilgi alma hakkına sahip olacaktır.⁵¹ Kişinin bu bilgi edinme hakkı, veri sorumlusunun ilgili kişiyi aydınlatma yükümlülüğünün müttemim cüzüdür.

Kişinin bilgi edinme hakkından başka kişisel verileriyle ilgili her tür işleme “itiraz hakkı” da düzenlenmiştir. İlgili kişi itiraz hakkını, KVKK’ya başvuru ve şikâyet şeklinde kullanılabilceği gibi mahkeme yoluyla da kullanılabilir.⁵² İlgili kişi, kişisel verilerinin işlenmesinden dolayı zarar görmüşse, bu zararı tazmin etmek için de talepte bulunabilir.

7. Veri Aktarımında Veri Güvenliğinin Sağlanması İlkesi

Kişisel verilerinin güvenliğinin sağlanması anlamına gelen ve “Veri güvenliği (*data security*)” olarak karşımıza çıkan bu ilke 6698 sayılı Kanun’un 12’nci maddesiyle, veri sorumlularının kişisel verilerin hukuka aykırı olarak işlenmesini, bunlara hukuka aykırı olarak erişilmesini önleme, her türlü teknik ve idari tedbirleri alma yükümlülüğü olarak *düzenlenmiştir*.

Günümüzde artık muhatabın kim olduğu fark etmeksizin, çevrimiçi veya çevrimdışı uygulamalar vasıtasıyla birçok veri ihlali gerçekleşmekte ve bu ihlallerin bedeli günden güne ağırlaşmaktadır.⁵³ Kişisel verilerin yurt dışına aktarılması söz konusu olduğunda bu ihlallerin boyut ve zararları daha büyük olabilecektir. Kişisel verilerin güvenliği ve gizliliği, veri konusu

⁴⁸ İlgili kişinin bilgilendirilmesi ilkesi, benzer şekilde 2016/679 sayılı Tüzük’ün 12, 13 ve 14’üncü maddelerinde, 95/46 sayılı Direktif’in 10 ve 11’inci maddelerinde düzenlenmiştir.

⁴⁹ Voigt ve Bussche, *a.g.e.*, s. 143.

⁵⁰ Çekin, *a.g.e.*, s. 89.

⁵¹ Voigt ve Bussche, *a.g.e.*, s. 150-151.

⁵² Kanun ilgili kişinin itiraz hakkı için herhangi bir istisna öngörmezken, 2016/679 sayılı Tüzük’ün m.22/f.2 hükmü gereğince itiraz hakkına istisnalar tanınmıştır. Bkz.: Çekin, *a.g.e.*, s. 100-101.

⁵³ Lambert, *Data Protection Rules*, s. 271.

için olumsuz etkileri önlemenin anahtarı olup, bu anlamda alınabilecek güvenlik önlemleri, veri sorumlusu bünyesinde alınabilecek erişim kontrollerinin yapılması gibi organizasyonel, verilerin şifreli sistemler vasıtasıyla girilebilecek fiziki bir yerde tutulması gibi fiziki, veriler üzerinde erişimi zorlaştırmak için kodlama yönteminin kullanılması gibi bilişimsel ve şifreleme, farklı isimlendirme gibi teknik önlemler olarak sayılabilecektir.⁵⁴

Bu ilkenin kişisel verilerin yurt dışına aktarılması bakımından görünümünü, “yeterli korumanın bulunması ilkesi” oluşturur. 6698 sayılı Kanun’un kişisel verilerin yurt dışına aktarılmasını düzenleyen 9’uncu maddesi gereği ilgili kişilerin açık rızası yoksa aktarılacak ülkede yeterli koruma bulunması, yeterli koruma yoksa Türkiye’deki ve ilgili yabancı ülkedeki veri sorumlularının yeterli bir korumayı yazılı olarak taahhüt etmeleri ve Kurul’un izninin bulunması gerekmektedir. Yeterli korumanın bulunup bulunmamasına dair hususlar üçüncü bölümde irdelenecektir. Ayrıca aktarılacak veri özel nitelikli kişisel veri ise bu verilerin işlenmesi için KVKK tarafından belirlenen veri güvenliğini tesis etmeye yönelik teknik ve idari tedbirlerin alınması gerektiğini de belirtmek gerekir.⁵⁵

Kişisel verilerin aktarımında veri güvenliği ilkesinin önemini ortaya koymak üzere Kurul’un birçok ilke kararına da imza attığını ifade etmek gerekir. Zira veri güvenliği diğer birçok ilkeyle bağlantı halindedir. Örneğin KVKK, 7.4.2020 tarihinde yaptığı bir duyuruda pandemi döneminde öğrencilerin ad ve soyadları gibi kişisel verileri ile ses ve görüntü gibi biyometrik veri kapsamında değerlendirilebilecek bazı özel nitelikli kişisel verilerinin işlendiği uzaktan eğitim platformlarının birçoğunun bulut hizmet sağlayıcılar aracılığıyla hizmet verdiğinin ve bu yazılımlara ait veri merkezlerinin çoğunlukla yurt dışında olduğunun gözlemlendiğinden hareketle veri merkezleri yurt dışında olan platformların kullanılması durumunda yurt dışına veri aktarımı söz konusu olacağından, 6698 sayılı Kanun’un 9’uncu maddesinde belirtilen şartlara uygun olmayan aktarımların Kanunun ihlali anlamına gelebileceğinin unutulmaması gerektiğini duyurmuştur.⁵⁶ Kurul ilgili kararı ile bulut hizmet sağlayıcılardan merkezi yurt dışında olanların aktardıkları verilerin yurt dışına veri aktarımı sayılacağını ortaya koymaktadır. Bu anlamda özellikle iCloud, Yahoo ve Google Drive gibi kullanıcıların elektronik posta içeriklerini, dosyalarını, fotoğraflarını ve videoları depolamaya yarayan sağlayıcıların çoğunun merkezinin yurt dışında olması bu sağlayıcılar bakımından da yurt dışına veri aktarımının söz konusu olup olmadığı tartışmasını akla getirmektedir. İlgili sağlayıcılar, kullanıcıların talepleri doğrultusunda kullanıcılara ait kişisel veri niteliğindeki belgeleri depolamaktadır. Depolanan bu veriler de merkezi yurt dışında bulunan sunucularda saklanmaktadır. Verilerin saklanması ve depolanması da kişisel verilerin işlenmesi yollarından biridir. Aktarımdan bahsedebilmek için ise

⁵⁴ European Union Agency for Fundamental Rights ve Council of Europe, *Handbook on European Data Protection Law*, Lüksemburg: Publications Office of the European Union, 2018, s. 131; Privacy International, a.g.e., s. 45; Lambert, *Data Protection Rules*, s. 275. Bu anlamda “Tasarımla Veri Koruma (*Privacy by Design*)” ve Varsayılan Ayarlarla Veri Koruma (*Privacy by Default*)” gibi uygulamalar da veri güvenliğini sağlamak üzere teşvik edilmiştir.

⁵⁵ İlgili yeterli önlemler için bkz.: KVKK, “Kişisel Veri Güvenliği Rehberi (Teknik ve İdari Tedbirler)”, Ankara: KVKK Yayınları, 2018.

⁵⁶ Bkz.: “Uzaktan Eğitim Platformları Hakkında Kamuoyu Duyurusu”, 7 Nisan, 2020, <https://www.kvkk.gov.tr/Icerik/6723/Uzaktan-Egitim-Platformlari-Hakkinda-Kamuoyu-Duyurusu> (Erişim: 29 Ocak 2021).

bir verinin bulunduğu yerden başka bir yere taşınması, iletilmesi gerekmektedir. Bu anlamda, kullanıcıların bulutlarda sakladıkları verilerin hizmet sağlayıcı kuruluşlarca farklı ülkelerde (örneğin Google Drive'ın kullanıcılarına ait veriyi Hindistan'da bulunan yazılım kuruluşuna göndermesi) bulunan sağlayıcılara gönderilmesi, kullanıcının elektronik postalarını veyahut fotoğraflarını yurt dışında bulunan bir kişi veyahut kuruluşla paylaşması durumunda yurt dışına veri aktarımı söz konusu olabilecektir. Birinci halde ilgilinin açık rızasının olmaması veyahut açık rızanın aranmadığı hallerin de olayda gerçekleşmemesi halinde aktarım hukuka aykırı olacak, ikinci halde ise kullanıcı kendi rızasıyla verilerini yurt dışına aktardığı için aktarma faaliyeti hukuka uygun olacaktır. Ancak ikinci halde verinin aktarıldığı kişi veya kuruluş, her hâlükârda kullanıcının öngörülebilir rızası kapsamında veri işleyebilecek, öngörülebilir rızanın dışında kalan kullanımlar için ayrıca açık rıza almadan veri işlemeyecektir. Bu anlamda örneğin, yurt dışında bulunan H. Üniversitesi'ne Türkiye'den yüksek lisans başvurusunda bulunan öğrenci A'nın Google Drive üzerinden paylaştığı özgeçmişi, H. Üniversitesi tarafından A'nın bulunduğu ülkeden gelen başvuruları kişileri belirli veya belirlenebilir kılacak şekilde istatistiksel olarak kullanılmayacaktır.

III. TÜRK HUKUKUNDA KİŞİSEL VERİLERİN YURT DIŞINA AKTARILMASI ŞARTLARI

A. GENEL OLARAK

6698 sayılı Kanun ile kişisel verilerin yurt dışına aktarılması şartları düzenlenmiştir. Buna göre kişisel veriler, ancak ilgili kişinin açık rızası olması halinde yurt dışına aktarılabilir. Bu kapsamda bir verinin yurt dışına aktarılabilmesi için;

- İlgili kişinin açık rızası olmalı,
- Kanunla aranan, çalışmamızda da yer verilen aktarma ilkelerine uyulmalı,
- Aktarılacak veri özel nitelikli kişisel veri ise KVKK tarafından düzenlenen yeterli önlemler alınmalıdır.

6698 sayılı Kanun uyarınca kişisel veriler, ilgili kişinin açık rızası olmaksızın da aktarılabilir. İlgili kişinin açık rızasının olmadığı halde bir verinin yurt dışına aktarılabilmesi için;

- Veri, genel nitelikli kişisel veri ise 6698 sayılı Kanun'un 5'inci maddesinin ikinci fıkrasında düzenlenen hallerden birinin somut olayda var olması gerekmektedir.

- Veri, özel nitelikli kişisel veri ise somut aktarma faaliyetine dayanak hükümler özel nitelikli kişisel verinin niteliğine göre değişmektedir. Buna göre;

i. Aktarılacak veri, kişilerin ırkı, etnik kökeni, siyasi düşüncesi, felsefi inancı, dini, mezhebi veya diğer inançları, kılık ve kıyafeti, dernek, vakıf ya da sendika üyeliği, hakkında uygulanan ceza mahkûmiyeti ve güvenlik tedbirleri ile biyometrik ve genetik özelliklerine ilişkin veri ise aktarma faaliyeti kanunlarda açıkça öngörülmüş olmalıdır.

ii. Aktarılacak veri, kişilerin sağlık ve cinsel hayatına ilişkin bir veri ise veriler ancak kamu sağlığının korunması, koruyucu hekimlik, tıbbî teşhis, tedavi ve bakım hizmetlerinin yürütülmesi, sağlık hizmetleri ile finansmanının planlanması ve yönetimi amacıyla, sır saklama

yükümlülüğü altında bulunan kişiler veya yetkili kurum ve kuruluşlar tarafından ilgilinin açık rızası aranmaksızın aktarılabilir.

iii. Aktarılabilecek verinin niteliği önem arz etmeksizin, ayrıca KVKK tarafından belirlenen yeterli önlemlerin alınması gerekmektedir.

- Verinin niteliği fark etmeksizin, kişisel verinin aktarılacağı yabancı ülkede yeterli korumanın bulunması, yeterli koruma yoksa Türkiye'deki ve ilgili yabancı ülkedeki veri sorumlularının yeterli bir korumayı yazılı olarak taahhüt etmeleri ve Kurul'un buna izin vermesi gerekmektedir.

Görüldüğü üzere kişisel verilerin yurt dışına aktarılması meselesi kanunda açıkça düzenleme altına alınmıştır. Bu kapsamda bu başlık altında öncelikle, kişisel verilerin ilgilinin açık rızası dahilinde ve ilgilinin açık rızasının aranmadığı kanunla sayılan hallerde yurt dışına aktarma şartları irdelenecektir.

B. KİŞİSEL VERİLERİN “İLGİLİNİN AÇIK RIZASI” İLE YURT DIŞINA AKTARILMASI

1. Genel Olarak

Türk hukukunda kişisel verilerin hukuka uygun olarak yurt dışına aktarılabilmesine cevaz veren ilk ihtimal ilgilinin açık rızasının olmasıdır. 6698 sayılı Kanun uyarınca belirli bir konuya ilişkin, bilgilendirilmeye dayanan ve özgür iradeyle açıklanan rızayı ifade eden açık rızanın, özgür iradeyle açıklanan “tereddüde yer bırakmayacak açıklıkta” olma, bilgilendirilmeye dayanma ve belirli bir konuya ilişkin alınmış olma şeklinde üç unsuru vardır.⁵⁷

6698 sayılı Kanun uyarınca ilgili kişinin vereceği açık rıza herhangi bir şekil şartına bağlı tutulmamıştır. İlgili kişiden verilerin aktarılabilmesi yönünde açık rızasının, ilgili verinin aktarılmasından evvel alınması gerekmektedir.⁵⁸ Ayrıca ilgili kişinin rıza beyanını dilediği zaman geri alabileceğini de belirtmek gerekir.⁵⁹

Açık rıza bir veriyi aktarabilmenin en su götürmez koşuludur. Anayasa Mahkemesi (AYM) de bu kabulü doğrular nitelikte verdiği bir kararda⁶⁰, avukatlık yapan başvuru (A. Arif Cangı) hakkında idare tarafından sebebi ortaya koyulamayan bir veri toplama faaliyeti yürütülmesi ve toplanan bu verilerin yapılan Bilgi Edinme Kanunu başvurusu sonucu başvurucunun rızası olmaksızın üçüncü kişilere aktarılmasını ihlal olarak kabul etmiştir.

⁵⁷ Kanun gerekçesinde, açık rızanın, 95/46 sayılı Direktif esas alınmak suretiyle tanımlandığı ifade edilmektedir. Buna göre açık rızanın, “*ilgili kişinin, kendisiyle ilgili veri işlenmesine, özgürce, konuyla ilgili yeterli bilgi sahibi olarak, tereddüde yer bırakmayacak açıklıkta ve sadece o işlemle sınırlı olarak verdiği onay beyanı*” şeklinde anlaşılması gerektiği ifade edilmiştir.

⁵⁸ Aynı yönde bkz.: Taştan, *a.g.e.*, s. 164; Akgül, *a.g.e.*, s. 178; Voigt ve Bussche, *a.g.e.*, s. 144; Article 29 Data Protection Working Party, “Opinion 15/2011 on the Definition of Consent”, 13 Temmuz, 2011, s. 9; Çekin, *a.g.e.*, s. 58; Nevzat Ali Anı, “Kişisel Verilerin İşlenmesi ve Açık Rıza”, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi, 2018, s. 146.

⁵⁹ Aynı yönde bkz.: Article 29 Data Protection Working Party, *a.g.e.*, s. 32-33; 2016/679 sayılı Tüzük m.7(3); Çekin, *a.g.e.*, s. 62; Dülger, *a.g.e.*, s. 28; Voigt ve Bussche, *a.g.e.*, s. 97; ICO, *a.g.e.*, s. 102; European Union Agency for Fundamental Rights and Council of Europe, *a.g.e.*, s. 150; Özdemir, *a.g.e.*, s. 205; Taştan, *a.g.e.*, s. 165; Privacy International, *a.g.e.*, s. 65.

⁶⁰ AYM, *Arif Ali Cangı* B. No 2016/4060, 17.9.2020 tarihli karar, <https://kararlarbilgibankasi.ana-yasa.gov.tr/BB/2016/4060> (Erişim: 13 Mart 2021).

Aktarılan verinin trafik veya konum verisi olması durumunda elektronik haberleşme mevzuatı ayrıcalıklı bir düzenleme getirmiştir. 4 Aralık 2020 tarihinde yayınlanan Elektronik Haberleşme Sektöründe Kişisel Verilerin İşlenmesi ve Gizliliğin Korunmasına İlişkin Yönetmelik gereği aktarılan veri, konum veya trafik verisi ise ilgili kişiden aktarılacak verinin kapsamı, aktarılacak tarafın adı ve açık adresi, aktarma amacı ve süresi ve verinin aktarılacağı ülkenin adı bilgileri verilerek ayrıca açık rıza alınacaktır. Nitekim aynı yönetmelik gereği, işletmecilere, trafik ve konum verilerinin açık rıza alınarak üçüncü taraflara aktarımının söz konusu olduğu durumlarda, bu verilerin sadece açık rıza bilgilendirmesinde belirtilen üçüncü taraflarca ve belirtilen amaçla işlenmesini sağlama yükümlülüğü getirilmiştir.

Günümüzde özellikle Covid-19 pandemisi kapsamında kişilerin yerlerini, karantina tedbirlerine uyulup uyulmadığını tespit etmek üzere Sağlık Bakanlığı tarafından geliştirilen Hayat Eve Sığar (HES) uygulaması⁶¹ ile milyonlarca kişinin konum verisi işlenmektedir. Uygulamanın mobil versiyonunda yayınlanan “Gizlilik Politikası” incelendiğinde, verilerin, pandemi ile mücadele süresiyle sınırlı olmak üzere işlendiği, kamu sağlığının korunması ve pandemiyi engelleme amaçlı İçişleri Bakanlığı veya kolluk kuvvetlerine aktarılabilirliğinin düzenlendiği görülmektedir. Türkiye’de ilk vakanın açıklandığı günden beri bir yıl geçmiş olup, 19 Mart 2021 tarihi itibarıyla toplam vaka sayısı 2971633 olmuş⁶² ve her geçen gün artmaya devam etmektedir. Bu anlamda pandeminin ne kadar süreceği belli olmadığı gerçeği karşısında, belirsiz bir süre ile verilerin tutulması şeklindeki düzenleme, verilerin sınırlı süre ile tutulması ilkesine aykırıdır. Ayrıca ilgili uygulamada verilerin yurt dışına aktarımıyla ilgili bir bilgilendirme olmasından hareketle, HES uygulaması ile işlenen verilerin yurt dışına aktarılamayacağını, aksi durumun hukuka aykırı bir veri aktarımı olacağını da ayrıca belirtmek gerekir.

2.Yurt Dışına Veri Aktarımında Aranılan İlgilinin Açık Rızasının Unsurları

6698 sayılı Kanun’da “belirli bir konuya ilişkin, bilgilendirilmeye dayanan ve özgür iradeyle açıklanan rıza” olarak tanımlanan açık rızanın kanun ve dayanak 95/46 sayılı Direktif lafzından anlaşıldığı üzere, tereddüde yer bırakmayacak nitelikte özgür iradeyle açıklanmış olma, bilgilendirilmeye dayalı olma ve belirli bir konuya özgülenmiş olma olmak üzere üç unsur vardır.

Kişinin verdiği rızanın, iç dünyasından ve dış dünyaya yansıttığı özgür düşünce ve eylemlerinden görüleceği üzere tereddüde yer bırakmayacak açıklıkta olması aranacaktır. Bu kabul bizi zımni rızanın kabul edilemeyeceği gerçeğini kabule zorlar.⁶³ Bu durumda rızanın varlığı konusunda herhangi bir belirsizlik veyahut şüphe varsa verilen rıza geçerli ve yeterli kabul

⁶¹ Detaylı bilgi için bkz.: Sağlık Bakanlığı, “Hayat Eve Sığar – Güvenli Alan – HES Kodu – İhbar”, <https://hayatevesigar.saglik.gov.tr/HES.pdf> (Erişim: 19 Mart 2021).

⁶² Sağlık Bakanlığı, “Türkiye Covid-19 Hasta Tablosu”, 19 Mart, 2021, <https://covid19.saglik.gov.tr/> (Erişim: 19 Mart 2021).

⁶³ Kanunun dayanak aldığı 95/46 sayılı Direktif kapsamında 29 Madde Çalışma grubu da veri ilgisinin rızasını belirtmesi şartının sağlanması için basit bir eylemsizliğin yetersiz olduğunu kabul etmiştir. Bkz.: Article 29 Data Protection Working Party, a.g.e., s. 12. Aynı yönde bkz.: Privacy International, a.g.e., s. 63,64; Room, a.g.e., s. 123; Taştan, a.g.e., s. 161-162; Küzeci, a.g.e., s. 251; Başalp, a.g.e., s. 44. 2016/679 sayılı Tüzük’te de aynı hususa değinilmiştir. Bkz.: GDPR, “Recital 32: Conditions for Consent”, <https://gdpr-info.eu/recitals/no-32/> (Erişim: 29 Ocak 2021).

edilemeyecektir.⁶⁴ Zımni rızanın kabul edilmemesi özellikle aktarılan verilerin sağlık verisi olması durumunda tartışmalara yol açmaktadır. Şöyle ki hastaların tedavi görmek üzere başvurdukları hastanelerde her bir işlem için ayrıca rızaları alınmamakta, örneğin baş ağrısı ile bir hastaneye başvuran hastanın esasında beyninde tümör olduğunun belirlenmesi karşısında doktorlar derhal müdahalede bulunabilmek için hastanın açık rızasını almadan ve hastayı aydınlatmadan tedaviye başlayabilmektedir. Kanaatimizce burada zımni rızayı derhal geçerli kabul etmemek, her hâlükârda hastanın tedaviye başlanması yönünde aktif bir davranış veya eylemini beklemek gerekmektedir.⁶⁵ Bir başka deyişle, eylemsizlik tek başına, hastanın iyiliği için dahi olsa yeterli kabul edilmemelidir. Yine örneğin, 2017 yılında, İngiltere’de Royal Free London adlı sağlık kuruluşu hastalarının kayıtlarını, zımni rızalarına güvenerek, akut böbrek hastalığının tespiti için Google’ın DeepMind adlı yapay zekâ şirketine aktarması da hastaların aktarım için ayrıca bilgilendirilmemiş olması karşısında ICO incelemesine konu olmuş ve her iki kuruluş da politikalarında değişiklik yapmak zorunda kalmıştır.⁶⁶

Bazen ilgili kişinin verdiği rıza tereddüde yer bırakmayacak açıklıkta olabilir ancak bu rıza bir korkutma, aldatma veya tehlike altında verilmiş olabilir. Bu olasılıktan hareketle ilgili kişinin, verdiği rızanın ayrıca gerçek hissiyatını yansıtmaması ve bu rızanın aldatma, korkutma, zorlama gibi herhangi bir olumsuz etki altında olmaması gerekir.⁶⁷ Bu noktadan hareketle işçi-işveren, öğretmen-öğrenci, devlet-birey gibi güç dengelerinin hassas olduğu durumlarda rızanın özgürce verilip verilmediği, baskı altında olup olmadığı fazladan hassasiyetle değerlendirilmelidir.⁶⁸ Her durumda geçerli bir rıza alınıp alınmadığını ispat yükü veri sorumlusunun üzerindedir.⁶⁹

6698 sayılı Kanun uyarınca açık rızadan bahsedilebilmesinin diğer bir koşulu alınan açık rızanın kişinin bilgilendirilmiş olmasına dayanmasıdır. Bu gereklilikten hareketle ilgili kişi kişisel verileri aktarılmadan evvel özellikle veri aktarmanın nedenleri ve aktarım ile güdülen amaç hakkında bilgilendirilmelidir.⁷⁰ Bu gerekliliği, kişinin bilgi edinme hakkı besler.⁷¹ Bu nedenle, veri sorumlusu 6698 sayılı Kanun kapsamında kendisine yüklenen “aydınlatma yükümlülüğü” gereği ilgili kişiyi, kişisel verilerin kimlere ve hangi amaçla aktarılacağı, kişisel veri toplamanın yöntemi ve hukuki sebebi hakkında bilgilendirecektir.⁷² Kanunda sayılan veri

⁶⁴ Room, *a.g.e.*, s. 123.

⁶⁵ ICO da aynı kabulde bulunmaktadır. Bkz.: Hamsa Hassan, “Consent in the UK Healthcare Sector: Overcoming the Challenges”, *Privacy & Data Protection Journal*, 21/4 (2021), s. 14.

⁶⁶ Hassan, *a.g.e.*, s. 15.

⁶⁷ Article 29 Data Protection Working Party, *a.g.e.*, s. 12; Taştan, *a.g.e.*, s. 160.

⁶⁸ Article 29 Data Protection Working Party, *a.g.e.*, s. 16; Voigt ve Bussche, *a.g.e.*, s. 96.

⁶⁹ Voigt ve Bussche, *a.g.e.*, s. 93.

⁷⁰ Room, *a.g.e.*, s. 123; European Union Agency for Fundamental Rights ve Council of Europe, *a.g.e.*, s. 146.

⁷¹ Voigt ve Bussche, *a.g.e.*, s. 96. Ahmet İyimaya bilgi edinme hakkını verilere erişme özgürlüğü ile birlikte değerlendirir ve her iki özgürlüğü de idarenin şeffaf yönetiminin olmazsa olmazı olarak kabul eder. Bkz.: Ahmet İyimaya, “Bilgi Edinme ve Verilere Ulaşma Özgürlüğü”, *Ankara Barosu Dergisi*, 1 (2003), s. 41, 43.

⁷² Bu hususta 10 Mart 2018 tarihli, 30356 sayılı Resmî Gazete’de yayınlanan “Aydınlatma Yükümlülüğünün Yerine Getirilmesinde Uyulacak Usul ve Esaslar Hakkında Tebliğ” ile bilgilendirme ölçütleri belirlenmiştir (m.5). Tebliğde yer alan “veri sorumlusunun farklı birimlerinde kişisel veriler farklı amaçlarla işleniyorsa, her bir birim nezdinde ayrıca bilgilendirme işleminin gerçekleştirileceği”, yönündeki hüküm, 28 Nisan 2019 tarihli Resmî Gazete’de yayımlandığı üzere kaldırılmıştır. Kanaatimizce bu değişiklik uygulamada bir şirketin benzer amaçlarla

sorumlusunun aydınlatma yükümlülüğü ile belirlenen bilgilendirme ölçütleri asgari ölçütlerdir.⁷³ Kanaatimizce ilgili kişiler bu durumdan hareketle özellikle kullandıkları uygulamalar, üyesi oldukları topluluklar nezdinde verilerini en az işleyen ve bilgilendirme ölçütünü en geniş uygulayan uygulama ve toplulukları tercih etmelidir.⁷⁴

Bilgilendirme yükümlülüğünün açık rızanın aranmadığı aktarma hallerinde aranıp aranmayacağı tartışmalıdır.⁷⁵ Kanaatimizce işlemeye dair açık rızanın gerekmediği hallerde, ilgili kişi gerek kanunda sayılı hangi istisnaya dayanıldığı hususunda gerek de verilerin aktarıldığı, aktarılacağı her bir ülke ve aktarma amacı hakkında bilgilendirilmelidir. Zira açık rıza, açık rıza aranmayan haller bakımından aranan bir unsur olmasa da hukuka uygun veri aktarma gerekliliği bu kabulü zorunlu kılmaktadır.

6698 sayılı Kanun kapsamında, yurt dışına hukuka uygun bir veri aktarma eyleminden bahsedebilmek için aranan açık rıza, belirli bir konuya ilişkin alınmış olmalıdır. Bu zorunluluk kişisel verilerin aktarıldığı amaca bağlı olması ilkesiyle bir bağlantı içerisindedir. Geçerli bir rızadan söz edebilmek için verilen rızanın sebebi belli olmalıdır. Bu kapsamda 29 Madde Çalışma Grubu'na göre⁷⁶, veri aktarımına esas amaç belirtmeksizin toplu battaniye rızaları kabul edilemeyecektir.⁷⁷ Bu unsur ayrıca, veri sorumlusunun ilgilinin açık rıza gösterdiği aktarma amacından başka amaçlar için verilen rızaya dayanamayacağını ifade eder.⁷⁸ İlgili kişinin verisinin aktarılması bakımından aranan amaçlar birden fazlaysa ve bu amaçlar birbirleriyle kesin bir ayrılık içerisindeyse, ilgili kişiden, belirli ve her bir amaç için ayrı açık rıza alınmalıdır.⁷⁹

C. KİŞİSEL VERİLERİN İLGİLİNİN AÇIK RIZASI OLMASIZIN YURT DIŞINA AKTARILMASI

İlgilinin açık rızası olmaksızın kişisel verilerin yurt dışına aktarımı için aranan şartlar, kişisel verilerin genel veya özel nitelikli olup olmamasına göre belirlenecektir. Ancak her iki tür veri bakımından da verilerin yurt dışına aktarımı için verilerin aktarılacağı ülkede yeterli koruma olması aranacaktır. Bu şartlar kişisel verilerin niteliğine, yeterli koruma bulunup bulunmamasına göre ayrılacaktır.

---

veri işleyen farklı departmanları arasında yeniden ve ayrıca rıza alınması gerekliliğini ortadan kaldırması bakımından kolaylık sağlamaktadır. Ancak diğer yandan bir şirkette bulunan, veri işleme amaçlarının önde tamamen farklı olduğu reklam, pazarlama gibi departmanlar bakımından ayrıca rıza alınması gerekip gerekmediği somut olay nezdinde hassasiyetle değerlendirilmelidir.

⁷³ Dülger, *a.g.e.*, s. 298.

⁷⁴ Kişilerin verilerinin işlenebilmesi için aranan açık rızanın bilgilendirmeye dayalı olarak, bir başka deyişle aydınlatma yükümlülüğü yerine getirilerek alınmasının önemi Kurul kararlarında da kendini göstermektedir. Bkz.: 02/05/2019 tarihli ve 2019/122 sayılı; 8/07/2019 tarih ve 2019/206 sayılı Kurul kararları.

⁷⁵ Anı'ya göre açık rıza aranmaksızın işleme hallerinde de aydınlatma yükümlülüğüne uyulmalıdır. Bkz.: Anı, *a.g.e.*, s. 135.

⁷⁶ Anı, *a.g.e.*, s. 17.

⁷⁷ Taştan bu tür rızaları "torba rıza" olarak niteleyerek, geçerli olmadığını ileri sürer. Bkz.: Taştan, *a.g.e.*, s. 158.

⁷⁸ Bu gereklilik, veri sorumlusunun veriyi, verilen açık rıza kapsamında belirlenen amaçtan farklı ama ilk amaçla uyumlu bir amaç kapsamında aktarmasına engel değildir. Bkz.: Room, *a.g.e.*, s. 123.

⁷⁹ Voigt ve Bussche, *a.g.e.*, s. 96; European Union Agency for Fundamental Rights ve Council of Europe, *a.g.e.*, s. 147; Article 29 Data Protection Working Party, *a.g.e.*, s. 20; Küzeci, *a.g.e.*, s. 234.

1. Aktarılabilecek Kişisel Verinin Niteliğine Göre Aranılan Şartlar

a. Genel Nitelikli Kişisel Verilerin İlgilinin Açık Rızası Olmaksızın Yurt Dışına Aktarılması

6698 sayılı Kanun'un 9'uncu maddesi gereğince genel nitelikli kişisel veriler, aynı kanunun 5'inci maddesinin ikinci fıkrasında düzenlenen hallerden birinin varlığı halinde ilgili kişinin açık rızası olmaksızın yurt dışına aktarılabilecektir. Bu halleri tek tek incelemek gerekir.

6698 sayılı Kanun uyarınca genel nitelikli kişisel veriler bakımından ilgilinin açık rızası yoksa ve kanunlarda açıkça öngörülmüş ise bu verilerin yurt dışına aktarılması hukuka uygun olacaktır. Nitekim bu husus kanunun 9'uncu maddesinin son fıkrasında "*Kişisel verilerin yurt dışına aktarılmasına ilişkin diğer kanunlarda yer alan hükümler saklıdır.*" denilmek suretiyle de teyit edilmiştir. Kanunlardan başka ekseriyetle kanun hükmünde kabul edilen Cumhurbaşkanlığı kararnameleri ve milletlerarası antlaşmalarda açık hüküm bulunması halinde de veri aktarımı mümkün olabilecektir. Nitekim KVKK, Yurtdışına Veri Aktarımı başlıklı yaptığı 26.10.2020 tarihli duyurusunda⁸⁰, kanunlardan başka usulüne göre yürürlüğe konulmuş milletlerarası antlaşmalarda kişisel verilerin yurt dışına aktarımına ilişkin bir düzenlemenin mevcut olması halinde, bu düzenlemeye göre hareket edileceğini kabul etmiştir.

Genel nitelikli kişisel veriler bakımından öngörülen kanunlarda açıkça öngörülme istisnasının sağlık ve cinsel hayata ilişkin veriler bakımından düzenlenmemiş olması gerçeği karşısında kanunlarda yurt dışına aktarılabileceği belirlenen sağlık ve cinsel hayata ilişkin verilerin akıbetinin ne olacağı sorusu akla gelebilecektir. Kanaatimizce diğer kişisel veriler bakımından düzenlenen kanunlarda açıkça öngörülme istisnası, sağlık ve cinsel hayata dair veriler bakımından da düzenlenmeli, bu verilerin ilgilinin açık rızası olmaksızın yurt dışına aktarılabileceği bir halin kanunlarda açıkça öngörülmesi halinde, aktarma faaliyeti doğrudan hukuka aykırı kabul edilmemeli, somut olayda diğer aktarma istisnalarının bulunup bulunmadığı irdelenerek ona göre bir kanaate varılmalıdır.

6698 sayılı Kanun, fiili imkânsızlık nedeniyle rızasını açıklayamayacak durumda bulunan veya rızasına hukuki geçerlilik tanınmayan kişinin kendisinin ya da bir başkasının hayatı veya beden bütünlüğünün korunması için veri aktarılmasının zorunlu olması halinde açık rıza aranmaksızın yurt dışına veri aktarılmasını hukuka uygun bulmaktadır. Fiziki imkânsızlıktan, kişinin yaşadığı doğal hastalık, sakatlık veyahut depresyon, sel gibi dış etkenler nedeniyle beden itibarıyla rızasını açıklayabilecek durumda olmaması; hukuki imkânsızlık olarak anlamlandırılacak ikinci halden ise kişinin hukuk sistemi karşısında ayırt etme gücüne sahip olma, ergin olma veyahut sınırlı olmama koşullarını sağlayamaması nedeniyle rızasını açıklayacak durumda olmasından bahsedilir. Örneğin sağır, dilsiz, yardıma muhtaç bir kimsenin adres bilgisinin yurt dışında yaşayan yakını ile paylaşılması durumunda hukuka uygun bir veri aktarım faaliyetinden bahsedilebilecektir.

⁸⁰ İlgili duyuru için bkz.: "Yurtdışına Veri Aktarımı Kamuoyu Duyurusu", <https://www.kvkk.gov.tr/Icerik/6828/YURTDISINA-VERI-AKTARIMI-KAMUOYU-DUYURUSU> (Erişim: 29 Ocak 2021).

6698 sayılı Kanun bir sözleşmenin kurulması veya ifasıyla doğrudan doğruya ilgili olması kaydıyla, sözleşmenin taraflarına ait kişisel verilerin işlenmesinin gerekli olması halinde açık rıza aranmaksızın yurt dışına veri aktarılmasını hukuka uygun bulmaktadır. Bu anlamda örneğin, Türkiye’de faaliyet gösteren bir şirket, Almanya’da faaliyet gösteren bir şirket ile ortaklaşa yaptığı bir köprü projesi kapsamında kendi firmasına ait mühendis, muhasebeci, sair çalışan bilgilerini şirket ile işin yapılmasına özgü ve işin yapılmasıyla ilgili olarak aktarabilecek, bu aktarma da hukuka uygun addedilebilecektir. Türkiye’de birçok işletme, yurt dışında bulunan şirketlerle ortak iş yapıyor olmasından mütevellit ilgili istisna kapsamında, iş yaptıkları şirketlerin bulunduğu ülkelere sözleşmesel yükümlülüklerini yerine getirmek üzere veri aktarabilecektir.

6698 sayılı Kanun, veri sorumlusunun hukuki yükümlülüğünü yerine getirebilmesi için veri işlemenin zorunlu olması halinde açık rıza aranmaksızın yurt dışına veri aktarılmasını hukuka uygun bulmaktadır. Veri sorumlularının hukuki yükümlülükleri, kanundan, yönetmeliklerden, sair yasal mevzuattan ve uluslararası mevzuattan doğabileceği gibi, ilgili kişilerle aralarında akdedilen sözleşmelerden doğabilir. Örneğin, bir veri sorumlusunun iş yaptığı yabancı merkezli kuruluşlarla arasındaki veri aktarım faaliyetlerine 2016/679 sayılı Tüzük’ün uygulanabilmesi muhtemeldir. Bu durumda veri sorumlusunun ayrıca Tüzük gereği aydınlatma yükümlülüğü doğmaktadır. Bu gibi durumda yükümlülüğünü yerine getirmek üzere veri aktaran veri sorumlusunun bu faaliyeti hukuka uygun addedilebilecektir.

6698 sayılı Kanun, aktarılacak olan verinin ilgili kişinin kendisi tarafından alenileştirilmiş olması halinde ilgili kişinin açık rızası aranmaksızın yurt dışına veri aktarılmasını hukuka uygun bulmaktadır. Bir kişi verilerini kendisi alenileştiriyorsa, esasında bu verilerin işlenmesine rıza vermiş sayılabilir. Ancak burada zımnî rızanın kabul edilmediğinden hareketle, alenileştirmenin açık rızanın unsurlarını karşılayacak şekilde cereyan etmesi aranacaktır.

Nitekim bu hususta Kurul verdiği bir kararda⁸¹, alenileştirme ilkesi gereğince, ilgili kişinin kendisi tarafından kamuoyuna açıklanmış olan kişisel verilerinin işlenebileceğine ancak burada alenileştirme iradesinin ne olduğuna bakılması gerektiğine, bir kişinin kişisel verisinin herkesin görebileceği bir yerde olmasının tek başına alenileştirme sayılamayacağına, açık bir alenileştirme durumunda kişisel verinin alenileştirme amacı kapsamında kullanılması gerektiğine, somut olayda, alenileştirme bulunuyor olsa dahi ilgili kişinin reklam faaliyetleriyle ilgili kişisel verilerini alenileştirmedikine kanaat getirerek, somut olayda işlenen kişisel verilere yönelik olarak ilgili kişinin açık rızasının alınmadığına, açık rızanın aranmadığı diğer hallerin ise bulunmadığına, bu nedenle veri sorumlusu hakkında idari para cezası uygulanmasına karar vermiştir. Kanaatimizce bu karar yerinde olup bir kişinin alenileştirdiği veriler bakımından, alenileştirme amacı dışında bir işleme faaliyetinde bulunulmamalıdır. Bu anlamda örneğin kamu kurumuna girişte HES kodunu danışma ile paylaşan kişinin HES kodu yalnızca riskli olup olmadığının belirlenmesinde kullanılacak olup açık rızası olmadan bu verisi başka bir birime aktarılamayacaktır.

⁸¹ Kurul, 2020/67 sayılı, 27.01.2020 tarihli karar için bkz.: <https://www.kvkk.gov.tr/Icerik/6718/2020-67> (Erişim: 29 Ocak 2021).

6698 sayılı Kanun, bir hakkın tesisi, kullanılması veya korunması için veri işlemenin zorunlu olması halinde açık rıza aranmaksızın yurt dışına veri aktarılmasını hukuka uygun bulmaktadır. Kanun lafzından ve kanun tasarısı gerekçesinden anlaşıldığı kadarıyla burada belirtilen hakkın veri sorumlusuna ait bir hak olduğu kanaatine varılacaktır. Bu anlamda örneğin, yurt dışında bir ülkede ihlal edilen hakkı nedeniyle yetkili yurt dışı yer mahkemesinde dava açacak şirketin, yurt dışında açacağı dava için yurt dışına veri aktarması durumunda bu veri aktarımını hukuka uygun addedebilecektir.

6698 sayılı Kanun, ilgili kişinin temel hak ve özgürlüklerine zarar vermemek kaydıyla, veri sorumlusunun meşru menfaatleri için veri işlenmesinin zorunlu olması halinde açık rıza aranmaksızın yurt dışına veri aktarılmasını hukuka uygun bulmaktadır.⁸² Kanunlara uygunluk anlamına gelen “meşruluk” geniş bir kavram olup, bu nedenle “meşru menfaat” kavramının dar yorumlanması gerekmektedir.⁸³ Kanun bu hüküm yönünden, kişisel verilerin korunması hakkı olan ilgili kişiyle, meşru menfaati olan veri sorumlusunun menfaati arasındaki yarışta, ilgili kişinin temel hak ve özgürlüklerine zarar vermemek kaydıyla veri sorumlusunun menfaatine üstünlük tanınmasını kabul etmiştir.⁸⁴ İlgili yönde Kurul, otomotiv sektöründe faaliyet gösteren veri sorumlusu tarafından reklam/bilgilendirme amaçlı gönderilen bir kısa mesaj hakkında ilgili kişinin şikâyeti üzerine başlattığı inceleme sonucunda ilgili istisnaya dayanan veri sorumlusu hakkında meşru menfaatin ne olduğunu açıklamadığına ve bu menfaat ile kişilerin temel hak ve özgürlükleri arasında bir denge testi uygulanıp uygulanmadığına ilişkin herhangi bir açıklamada da bulunmadığına, bu nedenle kişisel verilerin yurt dışına aktarılması bakımından geçerli bir meşru menfaatin bulunduğu kanaatine varılmadığına karar vermiştir.⁸⁵ Görüldüğü üzere Kurul, kanaatimizce yerinde olduğu üzere, meşru menfaatin olması halinde yurt dışına ilgilinin açık rızası olmaksızın veri aktarılabilmesi için meşru menfaatin ne olduğu, bu menfaatin temel hak ve özgürlüklere ne derecede etki ettiği hususlarının denge testi uygulanmak suretiyle belirlenmesini, buna göre kişisel verinin yurt dışına aktarımının hukuka uygun veya aykırı addedileceğini kabul etmiştir.

b. Özel Nitelikli Kişisel Verilerin İlgilinin Açık Rızası Olmaksızın Yurt Dışına Aktarılması

6698 sayılı Kanun’un 9’uncu maddesi gereğince özel nitelikli kişisel veriler, aynı kanunun 6’ncı maddesinin üçüncü fıkrasında düzenlenen hallerden birinin varlığı halinde ilgili kişinin açık rızası olmaksızın yurt dışına aktarılabilir.

Kanunda özel nitelikli kişisel veriler tahdidi olarak belirlenmiş olup, bu verilerin ilgilinin açık rızası aranmaksızın yurt dışına aktarılması sağlık ve cinsel hayata ilişkin özel nitelikli kişisel veriler ve diğer özel nitelikli kişisel veriler arasında ayırım yaparak belirlenmiştir.

⁸² Benzer yönde hükümler, 95/46 sayılı Direktif’in 7/2-f ve 2016/679 sayılı Tüzük’ün 6/1-f madde hükümleriyle de ihdas edilmiştir.

⁸³ Küzeci, *a.g.e.*, s. 347; Taştan, *a.g.e.*, s. 174.

⁸⁴ Taştan, *a.g.e.*, s. 173.

⁸⁵ Kurul, 2020/559 sayılı, 22.07.2020 tarihli karar için bkz.: <https://kvkk.gov.tr/Icerik/6790/2020-559> (Erişim: 29 Ocak 2021).

Buna göre, aktarılabilecek verinin, sağlık ve cinsel hayata ilişkin veriler dışındaki özel nitelikli kişisel verilerden olması halinde, bu verilerin ilgilinin açık rızası olmaksızın yurt dışına aktarılabilmesi için şu şartlar birlikte bulunmalıdır:

- Kişilerin ırkına, etnik kökenine, siyasi düşüncelerine, felsefi inançlarına, dinine, mezhebine veya diğer inançlarına, kılık ve kıyafetine, dernek, vakıf ya da sendika üyeliğine, ceza mahkûmiyetine ve hakkında uygulanan güvenlik tedbirlerine veya biyometrik ve genetik özelliklerine dair bir veri olması,

- Bu verilerin açık rıza aranmaksızın aktarılabilmesine dair bir hükmün kanunlarda açıkça öngörülmesi ve

- Kurul tarafından belirlenen yeterli önlemlerin alınmış olması.

Aktarılabilecek verinin, kişilerin sağlık ve cinsel hayatına ilişkin bir veri olması halinde ise bu verilerin ilgilinin açık rızası olmaksızın yurt dışına aktarılabilmesi için şu koşullar birlikte bulunmalıdır:

- Kişilerin sağlığına veya cinsel hayatına dair bir kişisel verinin olması,

- Bu verinin sır saklama yükümlülüğü altında bulunan bir kişi veya kuruluş tarafından aktarılması,

- Bu verinin, kamu sağlığının korunması, koruyucu hekimlik, tıbbî teşhis, tedavi ve bakım hizmetlerinin yürütülmesi, sağlık hizmetleri ile finansmanının planlanması ve yönetimi amaçlarından biri dahilinde aktarılması ve

- Kurul tarafından belirlenen yeterli önlemlerin alınmış olması.

Bu anlamda özel nitelikli kişisel veriler bakımından ilgilinin açık rızası aranmasın Kurul tarafından belirlenen yeterli önlemlerin alınmasının yurt dışına aktarım için zorunlu olduğunu belirtmek gerekir.

Kurul tarafından alınan 31/01/2018 Tarihli ve 2018/10 sayılı karar ile özel nitelikli kişisel verilerin aktarılması için alınması gereken yeterli önlemler belirlenmiştir. Bu önlemler, özel nitelikli kişisel veriler için güvenlik politikası belirlenmesi, özel nitelikli kişisel verilerin aktarılması süreçlerinde yer alan çalışanların yetki, denetim ve görevlerine ilişkin sınırlamaların belirlenmesi, elektronik ve fiziksel ortamda işlenen özel nitelikli kişisel verilere ilişkin ortam güvenliğinin sağlanması, özel nitelikli kişisel verilerin aktarılmasına ilişkin özel önlemlerin belirlenmesi ve teknik ve idari tedbirler olmak üzere düzenlenmiştir. Kurul tarafından kişisel verilerin aktarılmasına ilişkin önlemlerin ayrı bir başlık altında düzenlenmesi de oldukça önemlidir. Buna göre, eğer özel nitelikli kişisel veriler aktarılacaksa ve bu verilerin e-posta yoluyla aktarılması gerekiyorsa, şifreli olarak kurumsal e-posta adresiyle veya Kayıtlı Elektronik Posta (KEP) hesabı kullanılarak aktarılması; eğer bu veriler taşınabilir ortamlar yoluyla aktarılıyorsa, verilerin kriptografik yöntemlerle şifrelenmesi ve kriptografik anahtarın farklı ortamda tutulması; eğer veri aktarma faaliyeti farklı fiziksel ortamlardaki sunucular arasında gerçekleştiriliyorsa, sunucular arasında VPN (Sanal Özel Ağ) kullanılarak veya sFTP (Güvenli Dosya Aktarım Protokolü) yöntemiyle veri aktarımının gerçekleştirilmesi; eğer verilerin kâğıt ortamı yoluyla aktarımı gerekiyorsa evrakın çalınması, kaybolması ya da yetkisiz kişiler tarafından görülmesi

gibi risklere karşı gerekli önlemlerin alınması ve evrakın “gizlilik dereceli belgeler” formunda gönderilmesi gerekmektedir.⁸⁶

Kişisel veriler aktarılırken birçok engelle, ihlalle karşılaşabilecektir. Bu engel ve ihlalleri minimize etmenin yolu Kurul tarafından belirlenen önlemlerin alınmasından geçmektedir. Ancak bu önlemler alınabilecek asgari önlemler olup aktarılabilecek verinin özellikle özel nitelikli kişisel veri olması durumunda şifreleme, gizlilik derecelendirme gibi önlemlerden başka takma ad kullanma, anonim hale getirme gibi önlemlere de başvurulabilecektir.

Verilerin hukuka uygun bir şekilde yurt dışına aktarımı aktarımın yapılmasıyla tamamlanmayan bir süreç olup, veri aktaranların sorumluluğu aktarım işleminden itibaren de devam eder. Şöyle ki veri aktaranlar, yurt dışına aktarım için kanunla belirlenen kurallara uyarak aktarım işlemini tamamladıktan sonra periyodik aralıklarla aktarımın hukuka uygunluğunu kontrol etmelidir.⁸⁷ Bu anlamda örneğin, yeterli korumaya sahip olduğu bildirilen bir ülkenin daha sonra Kurul tarafından yeterli korumaya artık haiz olmadığına karar verildiğinde bu ülkeye yapılan aktarım faaliyetine derhal son verilmesi gerekecektir, aksi takdirde veri aktaran doğacak veri ihlallerinden sorumlu olacaktır.

2. Kişisel Verilerin Aktarılabileceği Ülkede Yeterli Korumanın Bulunması

6698 sayılı Kanun uyarınca bir kişisel verinin ilgilinin açık rızası olmaksızın yurt dışına aktarılabilmesi için genel ve özel nitelikli kişisel veriler bakımından varlığı aranan işleme istisnalarında başka kişisel verilerin aktarılabileceği ülkede yeterli korumanın bulunması gerekmektedir.

6698 sayılı Kanun’un 9’uncu maddesi uyarınca yeterli korumanın bulunduğu ülkelerin, bir başka deyişle güvenli ülkelerin Kurul tarafından belirlenerek ilan edileceği düzenlenmiştir. Ancak kanunun yayımlanmasının üzerinden neredeyse beş yıl geçmiş olmasına rağmen güvenli ülke listesi hala yayımlanmamıştır. Bu hususta ilk detaylı duyurusunu 2.5.2019 tarihinde yapan Kurul, güvenli ülke listesinin henüz belirlenmediğini belirtmiş, ancak aynı duyuruda yeterli korumaya sahip ülkelerin belirlenmesinde esas alınacak kriterleri haiz bir belge de yayınlamıştır.⁸⁸ Buna göre bir ülkenin kişisel veri aktarımı bakımından yeterli korumaya sahip olup olmadığı belirlenirken verilerin aktarılabileceği ülke ile karşılıklılık durumuna, ilgili ülkenin mevzuatı ve uygulamasına ve bu mevzuat ve uygulamanın Türkiye ile uyumuna, veri koruma otoritelerinin yapılarına, veri aktarım sisteminin nasıl düzenlendiğine, kişisel verilerin korunması ile ilgili uluslararası anlaşma ve kuruluşlara taraf olma durumunun ne olduğuna, ilgili ülke ile Türkiye arasındaki ticaret hacmine ve diğer koşullara göre karar verileceği düzenlenmiştir.

⁸⁶ AYM Nurcan Belin başvurusunda, başvurusunun talep ettiği belgenin Bilgi Edinme Değerlendirme Kurulu tarafından “gizli” ve “kişiyeye özel” gönderilmesine karar verilmesine rağmen, idarenin ilgili belgeyi “kişiyeye özel” notu düşmeden, açık bir zarfla göndermesini kişisel verilerin açık rıza olmadan aktarılabileceği ilkesine aykırı olduğuna karar vermiştir. Bkz.: AYM, *Nurcan Belin* B. No 2014/14187, 10.1.2018 tarihli karar, <https://kararlarbilgibankasi.anayasa.gov.tr/BB/2014/14187> (Erişim: 21 Mart 2021).

⁸⁷ Aynı yönde bkz.: European Data Protection Board, “Recommendations 01/2020 on Measures that Supplement Transfer Tools to Ensure Compliance with the EU Level of Protection of Personal Data”, 10 Kasım, 2020, s. 3.

⁸⁸ KVKK, 2019/125 sayılı, 02.05.2019 tarihli kararı için bkz.: <https://www.kvkk.gov.tr/Icerik/5469/-Yeterli-korumanin-bulundugu-ulkelerin-tayininde-kullanilmak-uzere-olusturulan-form-hakkindaki-02-05-2019-tarihli-ve-2019-125-sayili-Kurul-Karari> (Erişim: 29 Ocak 2021).

Nitekim aynı hususlara 6698 sayılı Kanun'un 9'uncu maddesinin dördüncü fıkrasında da yer verilmiştir. Kurul'un yeterli korumanın bulunduğu ülkeleri belirleme ölçütlerinin asgari ölçütler olduğuna dikkat edilmelidir. Yeterli korumadaki sınır Türkiye'de mevcut kişisel verilerin korunması mevzuatına göre belirlenecektir. Ancak kanaatimizce bir ülkenin yeterli korumaya sahip olup olmadığı belirlenirken dayanak alınan 95/46 sayılı Direktif ve onun devamı olan Tüzük kararları da göz önünde bulundurulmalıdır.⁸⁹

KVKK güvenli ülke statüsünün karşılıklı olarak tanınmasının önemini de ortaya koyduğu 26.10.2020 tarihli duyurusunda, "yaşayan" birer doküman olarak nitelendirilebilecek yeterlilik kararlarının, periyodik gözden geçirmelere tabi tutulacağını, bu kapsamda değiştirilebileceğini, askıya alınabileceğini veya kaldırılabilirliğini belirtmiş, güvenli ülke listesi çalışmalarına devam ettiklerini bildirmiştir.

Kişisel verilerin ilgilinin açık rızası olmaksızın yurt dışına aktarılabilmesi için güvenli ülkelerin belirlenmesi oldukça önem arz etmektedir. Zira ticaret yollarının üzerinde bulunan ülkemizde, kişisel verileri işlemek ana faaliyet alanı olan birçok şirketin merkezi yurt dışında bulunmakta ve her işleme faaliyeti için ayrıca açık rızanın alınmamasından mütevellit günümüzde birçok veri hukuka aykırı bir biçimde yurt dışına aktarılmaktadır. Bu durumu engellenin yolu bir an evvel güvenli ülke listesinin yayınlanmasından, KVKK tarafından yapılacak re'sen soruşturma sayısının artırılmasından ve kanuna aykırı hareket eden işletmeler için bir yandan şikâyet portalının kolaylaştırılmasından geçmektedir.

3. Kişisel Verilerin Aktarılacağı Ülkede Yeterli Korumanın Bulunmaması Halinde Aranacak Şartlar

a. Genel Olarak

6698 sayılı Kanun uyarınca bir kişisel verinin ilgilinin açık rızası olmaksızın yurt dışına aktarılabilmesi için genel ve özel nitelikli kişisel veriler bakımından varlığı aranan işleme istisnalarından başka kişisel verilerin aktarılacağı ülkede yeterli korumanın bulunmasını arayan kanun, kişisel verinin aktarılacağı ülkede yeterli korumanın bulunmaması durumunda, kişisel verilerin açık rıza olmaksızın yurt dışına aktarılabilmesi için Türkiye'deki ve ilgili yabancı ülkedeki veri sorumlularının yeterli bir korumayı yazılı olarak taahhüt etmelerini ve buna Kurul'un izin vermesini aramaktadır.

b. Veri Sorumlularının Yeterli Bir Korumayı Yazılı Olarak Taahhüt Etmeleri

Kişisel verinin aktarılacağı yabancı ülkede yeterli korumanın bulunmaması durumunda, kişisel verilerin ilgilinin açık rızası olmaksızın yurt dışına aktarılabilmesi için Türkiye'deki ve ilgili yabancı ülkedeki veri sorumlularının yeterli bir korumayı yazılı olarak taahhüt etmeleri gerekliliği, yazılı taahhütnamele veyahut bağlayıcı şirket kuralları (*binding corporate rules*) yoluyla sağlanabilecektir. Güvenli ülke listesinin henüz yayımlanmadığı yerde, veri sorumluları

⁸⁹ Avrupa Komisyonu, Tüzük kapsamında şimdiye dek Andorra, Arjantin, Kanada, Faroe Adaları, Guernsey, İsrail, Man Adası, Japonya, Jersey, Yeni Zelanda, İsviçre ve Uruguay'ın kişisel verilerin aktarılması bakımından yeterli korumayı sağladığına karar vermiştir. Bkz.: European Commission, "Adequacy Decisions", https://ec.europa.eu/info/law/law-topic/data-protection/international-dimension-data-protection/adequacy-decisions_en (Erişim: 21 Mart 2021).

bakımından, ilgilinin açık rızası yoksa hukuka uygun bir veri aktarımı için yazılı taahhütname vermek suretiyle Kurul'un izninin alınması yoluna gidilmesinden başka çare yoktur.

ba. Taahhütnameler

Kişisel verileri yurt dışına aktarılacak ilgili kişilerin açık rızası olmaması ve veri aktarılabilecek ülkenin yeterli korumaya sahip olmaması halinde Türkiye'deki ve ilgili yabancı ülkedeki veri sorumlularının veri aktarımı yapabilmelerine hukuken olanak sağlayan ilk araç olan "taahhütnameler", KVKK tarafından veri sorumlusundan veri sorumlusuna ve veri sorumlusundan veri işleyene olmak üzere iki ayrı şekilde ayrıntılı bir biçimde düzenlenmiştir.⁹⁰

Bu taahhütnameler ile veri aktaran olan veri sorumlusuna, 6698 sayılı Kanun'da sayılı yükümlülükler uyma, veri ihlali durumunda bunu bildirme, taahhütnameyi aktarımdan evvel Kurul'a onaylatma; kişisel veri kendisine aktarılan veri alıcısına ise (veya veri işleyen ise veri işleyene), veri aktaranın denetimine izin verme gibi veri aktarıninkine benzer yükümlülükler getirilmiş; ayrıca veri aktarana ve veri alıcısına (veya veri işleyen ise veri işleyene) işledikleri kişisel verileri, 6698 sayılı Kanun hükümlerine aykırı olarak başkasına açıklayamama ve işleme amacı dışında kullanamama şeklinde süre bakımından sınırsız bir yükümlülük getirilmiştir. Veri aktaran ve veri alıcısı tarafından karşılıklı olarak imzalanması gereken bu taahhütnameye ek olarak, ilgili kişilere, işlenen veri kategorilerine, aktarılan kişisel verilerin ilgili olduğu veri kategorilerine, veri aktarımının amaçlarına, hukuki sebebine, aktarılan kişisel verilerin paylaşılacağı alıcılara, veri alıcısı tarafından alınacak teknik ve idari tedbirlere, özel nitelikli kişisel veriler için alınan ek önlemlere, veri aktaranın sicile kayıt yükümlülüğü var ise Veri Sorumluları Sicil Bilgi Sistemi (VERBİS) bilgilerine, varsa verilerin saklanma süresi gibi ek faydalı bilgilere ve irtibat kişisi iletişim bilgilerine ilişkin bilgilere de yer verileceği düzenlenmiştir. Yurt dışına veri aktarımı bakımından veri aktaran ile veri alıcısının yükümlülükleri, veri sorumlusunun ilgili kişiyi bilgilendirme yükümlülüğü ile benzer olup 6698 sayılı Kanun gereğince veri sorumlusunun ilgili kişiye bilgilendirme yükümlülüğünün doğal bir uzantısıdır.

KVKK tarafından ayrıca yurt dışına kişisel veri aktarımında hazırlanacak taahhütnamelerde dikkat edilmesi gereken usulü ve esasi hususlar hakkında da duyuru yayınlanmıştır.⁹¹ Buna göre usul bakımından, yurt dışına veri aktarımı izin başvurularında, başvuruya yetkili kişinin imzaya yetkili olduğuna dair belgelerin, yabancı dildeki belgelerin noter onaylı çevirilerinin eklenmesi ve taahhüt içeren cümlelerde gelecek zaman kipi kullanılması gerektiği gibi birçok düzenleyici kurala yer verilmiştir. Esas bakımından ise veri sorumlusunun, mevzuata uyumlu ilgili tedbirlerin alınmasından, veri işleyeni denetlemekten ve ilgili kişilerin haklarını kullanabilmesini sağlamaktan sorumlu olduğu, veri işleyenin ise veri işlemenin teknik kısımları ile ilgili faaliyette bulunacağı, bu anlamda veri sorumlusu ve veri işleyen tarafların veri aktarımında hukuki durumlarının ne olduğunun açık biçimde ortaya konulması gerektiği, açık rıza

⁹⁰ Bkz.: "Taahhütnameler", 9 Mart, 2020, <https://www.kvkk.gov.tr/Icerik/5255/Taahhutnameler> (Erişim: 29 Ocak 2021).

⁹¹ Bkz.: "Yurt Dışına Kişisel Veri Aktarımında Hazırlanacak Taahhütnamelerde Dikkat Edilmesi Gereken Hususlara İlişkin Duyuru", 7 Mayıs, 2020, <https://www.kvkk.gov.tr/Icerik/6741/YURT-DISINA-KISISEL-VERI-AKTARIMINDA-HAZIRLANACAK-TAAHHUTNAMELERDE-DIKKAT-EDILMESI-GEREKEN-HUSUSLARA-ILISKIN-DUYURU> (Erişim: 29 Ocak 2021).

şartına dayalı gerçekleştirilecek olan yurt dışı kişisel veri aktarımlarının taahhütname konusu edilemeyeceği ve taahhütnameler hazırlanırken kanunda yer alan işleme ilkelerinin gözetilmesi gerektiği hususlarına yer verilmiştir. Bu anlamda şayet veri aktaran, ilgilinin kişisel verilerini ilgilinin açık rızası ile aktaracaksa, bu hususta ayrıca taahhütname düzenleme yoluna gitmeyecektir. Veri aktarım ilkelerine ise ilgilinin açık rızası aransın veyahut aranmasın her hâlükârda uyulması gerekmektedir.

bb. Bağlayıcı Şirket Kuralları

Kişisel verileri yurt dışına aktarılacak ilgili kişilerin açık rızası olmaması ve veri aktarılabilecek ülkenin yeterli korumaya sahip olmaması halinde Türkiye’deki ve ilgili yabancı ülkedeki veri sorumlularının veri aktarımı yapabilmelerine hukuken imkân veren, iki taraf arasında gerçekleştirilebilmesi nedeniyle ikiden fazla taraf arasında yapılacak veri aktarımları bakımından yetersiz kalan taahhütnamelerin yerine geçmek üzere bir diğer yöntem olarak, 95/46 sayılı Direktif kapsamında oluşturulan 29. Madde Çalışma Grubu’nun “Çalışma Dokümanı” kapsamında “Bağlayıcı Şirket Kuralları (*Binding Corporate Rules*)” belirlenmiştir.⁹²

KVKK yapmış olduğu 10.4.2020 tarihli duyuruda⁹³, Bağlayıcı Şirket Kuralları’nın, yeterli korumanın bulunmadığı ülkelerde faaliyet gösteren çok uluslu grup şirketleri için kişisel verilerin yurt dışına aktarımında kullanılan ve yeterli bir korumanın yazılı olarak taahhüt edilmesini sağlayan veri koruma kuralları olduğunu, bu kapsama giren şirketlerin, ilgili formu doldurup gerekli talimatları izleyerek kuruma, Bağlayıcı Şirket Kuralları başvurusu yapması gerektiğini belirtmiştir. Bu anlamda yurt dışına veri aktarımında bulunmak isteyen kuruluşlar yapacakları başvuruda, grup şirketleri, çalışanlar, veri işleyenler, ilgili kişinin hakları ve yasal iddialar bakımından bağlayıcılık unsurunun nasıl gerçekleştirildiğine, etkili uygulamayı sağlamak üzere çalışanlar bakımından eğitim ve farkındalık çalışmaları, şikayet mekanizması, uyumluluk denetimi ve bağlayıcı şirket kurallarının uygulanması konusunda görevli personel atamalarına ilişkin bilgilere, kurum ile koordinasyonun nasıl sağlanacağına ilişkin bilgilere, kişisel verilerin işlenmesi ve aktarılması süreçlerine, bağlayıcı şirket kuralları metni veya grubun üyeleri bakımından meydana gelen değişikliklerin bildirilmesi sistemine, veri güvenliği sistemine, hesap verilebilirliğin nasıl sağlanacağına, aktarımın yapılacağı ülkenin uluslararası sözleşmelere taraf olma durumuna, verinin aktarılacağı ülkedeki mevzuatın ve uygulamanın durumuna ilişkin bilgilere ve Bağlayıcı Şirket Kuralları’na ilişkin KVKK tarafından belirlenen diğer genel düzenleyici hükümlere yer verecektir.

KVKK tarafından belirlenen Bağlayıcı Şirket Kuralları dokümanları oldukça kapsayıcı ve detaylı hazırlanmış içeriklerdir. Kanaatimizce henüz güvenli ülke listesinin de yayınlanmamış olması göz önünde bulundurularak KVKK tarafından, bu dokümanları daha anlaşılabilir

⁹² Bkz.: Article 29 Working Party, “Working Document Setting Up a Table with the Elements and Principles to be Found in Binding Corporate Rules”, 28 Kasım, 2017.

⁹³ Bkz.: “Bağlayıcı Şirket Kuralları Hakkında Duyuru”, 10 Nisan, 2020, <https://www.kvkk.gov.tr/Ice-rik/6728/YURT-DISINA-KISISEL-VERI-AKTARIMINDA-BAGLAYICI-SIRKET-KURALLARI-HAK-KINDA-DUYURU> (Erişim: 29 Ocak 2021).

ve uygulanabilir kılacak rehberler hazırlanması ve başvuru bilgileri anonimleştirilmek suretiyle emsal başvurulara yer verilmesi gerekmektedir.

bc. Kişisel Verileri Koruma Kurulu'nun İzin Vermesi

6698 sayılı Kanun uyarınca, veri sorumlularının, ilgilinin açık rızası olmaksızın yurt dışına veri aktarabilmeleri için taahhüt ettikleri kurallar bakımından ister bağlayıcı şirket kuralları şeklinde ister karşılıklı yazılı taahhütname şeklinde düzenlensin, bu kuralların Kurul tarafından uygun bulunmaları gerekmektedir.

Nitekim 6698 sayılı Kanun'un 9'uncu maddesinin dördüncü fıkrası uyarınca Kurul, yabancı ülkede yeterli koruma bulunup bulunmadığı bakımından olduğu gibi Türkiye'deki ve ilgili yabancı ülkedeki veri sorumlularının yeterli bir korumayı yazılı olarak taahhüt etmeleri halinde taahhütname veya bağlayıcı şirket kuralları şeklinde kendini gösteren bu başvurular nezdinde yurt dışına veri aktarımına izin verilir verilmeyeceğine dikkate alınacak hususları belirlemiştir. Buna göre Kurul, izin verilir verilmemesi noktasında, Türkiye'nin taraf olduğu uluslararası sözleşmeleri, kişisel veri talep eden ülke ile Türkiye arasında karşılıklılık durumu, her somut kişisel veri aktarımına ilişkin olarak, kişisel verinin niteliği ile işleme amaç ve süresini, kişisel verinin aktarılacağı ülkenin konuyla ilgili mevzuatı ve uygulanmasını ve kişisel verinin aktarılacağı ülkede bulunan veri sorumlusu tarafından taahhüt edilen önlemleri değerlendirerek ve ihtiyaç duyarsa ilgili kurum ve kuruluşların görüşünü de alarak karar verecektir. Uluslararası sözleşme hükümleri saklı kalmak üzere, Türkiye'nin veya ilgili kişinin menfaatinin ciddi bir şekilde zarar görebileceği bir durum öngörülmesi durumunda ise Kurul ancak ilgili kamu kurum veya kuruluşunun görüşü alınmak suretiyle aktarıma izin verebilecektir. Örneğin, bir hastanenin kişilerin AIDS hastası olduklarına dair hasta kayıtlarını daha iyi bir tedavi amacıyla yurt dışında bulunan bir araştırma merkezine aktaracak olması ihtimalinde, kişilerin AIDS olduğuna dair verilerinin açıklanması halinin kişilerin fişlenmesine yol açabilecek olması nedeniyle ilgili veri aktarım başvurusunda Sağlık Bakanlığı'nın görüşünün alınması yerinde bir karar olacaktır.

Kurul, içinde bulunduğumuz Mart 2021 dönemine dek 9.2.2021 ve 4.3.2021 tarihlerinde olmak, biri TEB Arval Araç Filo Kiralama Anonim Şirketi⁹⁴, diğerleri ise Amazon Turkey Perakende Hizmetleri Ltd. Şti. ve Amazon Turkey Yönetim Destek Hizmetleri Ltd. Şti.⁹⁵ olmak üzere yalnızca üç veri sorumlusu bakımından yurt dışına veri aktarımı izni vermiştir. Kanunun yürürlük tarihi üzerinden nerdeyse beş yıl geçmiş olması gerçeği karşısında bu sayılar oldukça düşük olup Kurul'un yurt dışına veri aktarımı hususunda incelemelerini hızlandırıp sonuçlandırması gerekmektedir.

SONUÇ

Kişisel veriler, bir kişinin var olmasıyla birlikte var olur, kişinin yaşayışı ile birlikte çeşitlenir ve kişiyle bir bütün olur. Bugün kişisel verilerin korunması, özel hayatın gizliliği

⁹⁴ Bkz.: "Taahhütname Başvurusu Hakkında Duyuru", 9 Şubat, 2021, <https://www.kvkk.gov.tr/Icerik/6867/TA-AHHUTNAME-BASVURUSU-HAKKINDA-DUYURU> (Erişim: 10 Mart 2021).

⁹⁵ Bkz.: "Taahhütname Başvurusu Hakkında Duyuru", 4 Mart, 2021, <https://www.kvkk.gov.tr/Icerik/6898/TA-AHHUTNAME-BASVURUSU-HAKKINDA-DUYURU> (Erişim: 10 Mart 2021).

kapsamında değerlendirilirken, özel hayatın gizliliği hakkı kapsamından dışarı çıkmış, gelişen teknoloji ve internetin etkisiyle bağımsız bir hak alanı olarak veri koruma hukuku alanına yerleşmiştir. Türkiye’de de 6698 sayılı Kanun’un ihdasıyla münhasır bir düzenlemeye kavuşan kişisel veriler, üzerinde depolamadan, silmeye, birleştirmeden yaymaya kadar birçok eylemin gerçekleştirilebileceği veriler olup bu eylemlerden birini de çalışmamızı hasrettiğimiz kişisel verilerin yurt dışına aktarılması oluşturur.

Türk hukukunda kişisel verilerin yurt dışına aktarılması, “kişisel verilerin işleme şartları” başlıklı beşinci maddeden bağımsız olarak 6698 sayılı Kanun’un 9’uncu maddesinde düzenlenmiştir. Ancak kişisel verilerin aktarılması da kişisel verilerin işleme yöntemlerinden biri olup mahiyeti itibariyle ek tedbir ve yükümlülükler gerektirmesi nedeniyle kanunda bağımsız bir madde olarak düzenlenmiştir. Kanaatimizce bu ayırım aktarımın özel koşulları olması nedeniyle yerinde olup 95/46 sayılı Direktif (m.25) ile de uyumludur.

Türk hukukunda yurt dışına veri aktarımı, birçok yönden soruna yol açmaktadır. Bu sorunları ilgilinin açık rızası bağlamında detaylandırmak gerekmiştir. Şöyle ki 6698 sayılı Kanun kapsamında kişisel verilerin yurt dışına aktarılmasını hukuka uygun kılan iki yöntem vardır. Bunlardan biri, ilgili kişinin açık rızasıdır. Diğeri ise ilgilinin açık rızasının yokluğunda aranır ki bu halde şirketler ya yeterli korumaya sahip bir ülkeye aktarım yapmalı ya da yeterli korumayı yazılı olarak taahhüt etmeli ve Kurul’un iznini almalıdır.

İlk sorun kendisini, ilgilinin açık rızası noktasında göstermektedir. Bilindiği üzere, açık rızadan maksat, ilgili kişinin eylemli bir ifadesidir. Bu anlamda özellikle tıbbi tedaviler noktasında hastanın tedavi ihtiyacının karşılanması amacıyla zımni rızaya geçerlilik kazandırılması düşünülebilir. Ancak bu hususta, kanaatimizce somut olayda zımni rızadan öte hastanın aktif bir eylemi her hâlükârda aranmalı, aksi durumda aktarma faaliyeti hukuka aykırı kabul edilmelidir. Bir diğer ihtilafli nokta ise kendisini veri sorumlusu ile ilgili kişi arasındaki güç dengesinin verileri aktarılacak olan ilgili kişi aleyhine bozulduğu durumlarda gösterir. Örneğin, çok uluslu bir şirkette çalışan bir kimsenin yaptığı iş sözleşmesi ile verilerinin çalıştığı şirketin başka ülkelerdeki departmanlarıyla paylaşılmasına baştan onay verdiği düşünülebilir. Ancak daha evvel de belirttiğimiz gibi torba rızalar hukuken geçerli bir rızayı içermez. Bu anlamda tarafların işçi-işveren, öğretmen-öğrenci, devlet-birey gibi güç dengesinin bir diğeri aleyhine bozulduğu durumlarda, yurt dışına veri aktarımı yönünde verilen rızanın özgürce verilir verilmeyeceği daha hassas değerlendirilmelidir.

Açık rıza yönünden başka bir ihtilafli nokta ise ilgilinin açık rızasına esas aktarım amacı noktasında kendini gösterebilir. Şöyle ki aktarım işlemine esas birden fazla amaç olabilir veya veri aktarımıyla güdülen amaç sonradan değişebilir. Kanaatimizce, ilk halde veri aktaran, aktarıma esas birden fazla amaç varsa her bir amaç için ilgili kişiyi aydınlatma yükümlülüğü kapsamında bilgilendirmelidir. İkinci halde ise ilk amaç ile sonraki amaç arasında bir hakkaniyet değerlendirmesi yapılarak bu iki amacın farklı olup olmadığına göre hareket edilecektir. Bu anlamda sonraki amaç ile ilk amaç arasında organik bir bağ varsa, diğer bir deyişle birbirleriyle bağdaşıyorlarsa, bu amaçların farklı değil, ortak amaç olduğu kanısına varılacak ve sonraki amaç için veri aktaranın yeniden açık rıza almasına gerek olmadığına karar verilecektir. Diğer

yandan sonraki amacın (örneğin, A adlı psikiyatrin danışan bilgilerini reklam amacıyla paylaşması), ilk amaç (örneğin, A adlı psikiyatrin randevu amacıyla danışan bilgilerini işlemesi) ile bağdaşmaması halinde veri aktaranın, ilgili kişiden sonraki amaç için de açık rıza alması gerekecektir.

İlgilinin açık rızasının olmadığı hallerde kişisel verilerin yurt dışına aktarımı meselesi ise çok daha çetrefillidir. İlgili kişinin açık rızasının olmadığı hallerde veri aktaracak olanlar, 6698 sayılı Kanun ile genel ve özel nitelikli kişisel veriler bakımından belirlenen işleme istisnalarından birine dayanmalıdır. Ancak bu tek başına yeterli olmayıp ayrıca verinin aktarılacağı ülkede yeterli korumanın bulunması, bir başka deyişle o ülkenin Kurul tarafından yayınlanacak olan güvenli ülke listesinde olması gerekir. Ancak bu güvenli liste, kanunun yayımlanmasının üzerinden beş yıl geçmesine rağmen Kurul tarafından hâlâ yayınlanmamıştır. Bu eksiklik de veri aktaranların hukuka uygun olarak yurt dışına veri aktarabilmesi imkanlarını daraltmaktadır. Nitekim uygulamada birçok şirket hukuka aykırı bir biçimde yurt dışına veri aktarmaktadır. Kurul tarafından verilen kararlar incelendiğinde yurt dışına veri aktarımıyla ilgili ihlal kararlarının oldukça az olduğu gözlemlenmektedir. Kanaatimizce güvenli ülke listesinin düzenlenmesi şeklindeki eksiklik, Kurul'a yapılan taahhütname başvuruları sonucunda başvurular kabul edilse dahi, başvurudan önce yapılan aktarımları hukuka uygun hale getirmemektedir. Bu da Kurul'ca geciktirilen düzenlemeler eliyle hukuka aykırı bir veri koruma düzenine hizmet etmektedir. Bu nedenlerle anılan eksikliğin bir an evvel giderilmesi ve Türkiye'de yapılan aktarım faaliyetlerinin yasal düzleme oturtulması gerekmektedir.

6698 sayılı Kanun uyarınca, yurt dışına veri aktarmak isteyen veri sorumluları, kişisel verileri aktarılacak kişilerin açık rızalarının ve verilerin aktarılacağı ülkede yeterli korumanın da bulunmaması hallerinde, verilerin aktarılacağı ülkede yeterli bir şekilde korunacağı hususunu veri alıcısı taraf ile birlikte taahhüt etmeli ve Kurul da taraflara ilgili taahhütname doğrultusunda veri aktarımı için izin vermelidir. Veri aktaracak taraf ile verilerin aktarılacağı taraf ikiden fazla ortak işletmeli kuruluşlar ise ilgili taahhüdü çok taraflı düzenlenebilecek olan "bağlayıcı şirket kuralları" ile de verebileceklerdir. Kurul tarafından belirlenen taahhütname ve bağlayıcı şirket kuralları içerikleri, dayanak 95/46 sayılı Direktif kapsamında oluşturulan 29. Madde Çalışma Grubu'nun yayınladığı metinlerle benzerdir. Ancak kanaatimizce şirketlerin, ilgilinin açık rızası dışında yurt dışına veri aktarabilmesine cevaz veren taahhütname ve bağlayıcı şirket kurallarının içeriği, Kurul tarafından yayınlanan dokümanlarla değil yasal bir metinle düzenlenmelidir. Kurul tarafından ise taahhütname ve bağlayıcı şirket kurallarının düzenlenmesiyle ilgili kurallar uygulama rehberleri aracılığıyla açığa kavuşturulmalı, bu anlamda Kurul'a yapılan taahhütname ve bağlayıcı şirket kurallarına izin başvuruları sürüncemede bırakılmaksızın sonuçlandırılmalı, verilen kararlar ise kişisel veriler gizlenmek suretiyle halka açık bir şekilde yayınlanmalıdır.

Kişisel verilerin yurt dışına aktarılması, teknoloji ve küresel ekonominin gelişimiyle aynı yönde ilerleyen ve önemi artan bir konudur. Bu anlamda 6698 sayılı Kanun'un kişisel verilerin yurt dışına aktarılması bakımından daha çok işlerlik kazanması adına başta KVKK'ya birçok görev düşmektedir. KVKK bu yönde farkındalık çalışmalarını arttırmalı, kişisel verilerin ihlalleriyle ilgili denetim sistemini güçlendirmeli, bu anlamda özellikle ana faaliyet alanı yurt

dışında bulunan işletme ve pazarlara araç, ürün, malzeme temini olan şirketler üzerinde Kurul'un re'sen incelemelerde bulunmasını sağlamalı, bir yandan da kamu kuruluşlarını ve ticari işletmeleri kişisel verilerin yurt dışına aktarılması yolunda kanunda arandığı şekilde yasal süreçleri işletebilmeleri için periyodik olarak bilgilendirmelidir. Münhasır bir kanun düzenlemesi yapılması yolunda geç kalınan Türk hukukunda, belirttiğimiz hususlarla birlikte 6698 sayılı Kanun'un kabul tarihinden hemen sonra, 95/46 sayılı Direktif'i ilga etmek üzere ihdas edilen 2016/679 sayılı Tüzük doğrultusunda da güncelleme yapılmalıdır. Bu anlamda veri aktarımlarında özellikle önem arz edecek tasarımla, varsayılan ayarlarla veri koruma gibi veri güvenliği vasıtalarına, çocukların verilerinin aktarılması ile ilgili özellikli hususlara, yukarıda belirttiğimiz gibi taahhütnamelere, özellikle bağlayıcı şirket kurallarına ilişkin özel kanun hükümlerine yer verilmelidir.

KAYNAKÇA

- Akgül, Aydın, “Kişisel Verilerin Korunması Açısından İdarenin Hukuki Sorumluluğu ve Yargısal Denetimi”, Doktora Tezi, Kocaeli, 2013.
- Aksoy, Hüseyin Can, *Medeni Hukuk ve Özellikle Kişilik Hakkı Yönünden Kişisel Verilerin Korunması*, Ankara: Çakmak Yayınevi, 2010.
- Anı, Nevzat Ali, “Kişisel Verilerin İşlenmesi ve Açık Rıza”, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, 2018.
- Article 29 Data Protection Working Party, “Opinion 15/2011 on the Definition Of Consent”, 13 Temmuz 2011, (Çevrimiçi), http://ec.europa.eu/justice/policies/privacy/index_en.htm 17 Ocak 2021.
- Avcioğlu, Nur Halet, “Türk Hukukunda Kişisel Verilerin Korunması Hakkı”, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Konya, 2018.
- Aydın, Sedat Erdem, *AİHM İçtihatları Bağlamında Kişisel Verilerin Kaydedilmesi Suçu*, İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2015.
- Ayözger, Ayşe Çiğdem, “Elektronik Haberleşme Sektöründe Kişisel Verilerin Korunması”, Yayınlanmamış Doktora Tezi, İstanbul, 2016.
- Başalp, Nilgün, *Kişisel Verilerin Korunması ve Saklanması*, Ankara: Yetkin Yayınları, 2004.
- Boz, Ahmet, “Kişisel Verilerin Korunması: Türkiye, ABD ve AB Örnekleri”, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara, 2014.
- Çekin, Mesut Serdar, *Avrupa Birliği Hukukuyla Mukayeseli Olarak 6698 Sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanunu*, İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2018.
- Dinkci, Fatih, “Kişisel Verilerin Korunmasında Uluslararası Düzenlemeler ve Türkiye Örneği”, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Samsun, 2014.
- Dural, Mustafa / Öğüz, Tufan, *Türk Özel Hukuku: Kişiler Hukuku, C.II*, 19.Baskı, İstanbul: Filiz Kitabevi, 2018.
- Dülger, Murat Volkan, *Kişisel Verilerin Korunması Hukuku*, İstanbul: Hukuk Akademisi, 2019.
- Erdinç, Göksu Hazar, “Bilgi Güvenliği, Kişisel Verilerin Korunması ve Biyometrik Verilerin İşlenmesine İlişkin Öneriler”, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, 2017.
- European Union Agency for Fundamental Rights/ Council of Europe, *Handbook on European Data Protection Law*, Lüksemburg, Publications Office of the European Union, 2018.
- GDPR, “Conditions for Consent”, Recital 32, (Çevrimiçi), <https://gdpr-info.eu/recitals/no-32/> 29 Ocak 2021.
- GDPR, “Principles of Data Processing”, Recital 39 (Çevrimiçi) <https://gdpr-info.eu/recitals/no-39/> 29 Ocak 2021.
- Henkoğlu, Türkay, “Hassas Bilgi Varlıklarının ve Kişisel Verilerin Hukuksal Düzenlemeler ile Korunması ve Bu Kapsamda Üniversiteler İçin Bilgi Güvenliği Politikasının Geliştirilmesi”, Doktora Tezi, Ankara, 2015.
- Henkoğlu, Türkay / Yılmaz, Bülent, “Avrupa Birliği (AB) Bilgi Güvenliği Politikaları -European Union (EU) Information Security Policies”, *Türk Kütüphaneciliği Dergisi*, C.XXVII, No:3, 2013, s. 451-471.
- Information Commissioner’s Office (ICO), “Guide to Data Protection”, 07 Temmuz 2017 http://www.inf.ed.ac.uk/teaching/courses/pi/2017_2018/PDFs/guide-to-data-protection-2-9.pdf 18 Ocak 2021.
- Kişisel Verileri Koruma Kurumu, “Kişisel Veri Güvenliği Rehberi (Teknik ve İdari Tedbirler)”, Ankara: *KVKK Yayınları*, 2018, (Çevrimiçi), https://www.kvkk.gov.tr/yayinlar/veri_guvenligi_rehberi.pdf 29 Ocak 2021.
- Küçük, Tevfik Sönmez, “Kişisel Verilerin Korunması Hakkı Çerçevesinde Kamuya Açık Alanların Kamu Tüzel Kişileri Tarafından Video Kamera Aracılığı İle Önleyici Amaçla İzlenmesi”, *Yeditepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C.XV, No:1, 2018, s.49-87.
- Küzeci, Elif, *Kişisel Verilerin Korunması*, 3.Baskı, Ankara: Turhan Kitabevi, 2019.
- Şimşek, Oğuz, *Anayasa Hukukunda Kişisel Verilerin Korunması*, Ankara: Beta Yayınevi, 2008.
- Lambert, Paul B., *The Data Protection Officer: Profession, Rules, and Role*, New York, CRC Press Taylor & Francis Group, 2017.

- Lambert, Paul B., *Understanding the New European Data Protection Rules*, New York, CRC Press Taylor & Francis Group, 2018, (Lambert, Data Protection Rules).
- Mason, John, “VPN Beginner’s Guide”, 26 Şubat 2019, (Çevrimiçi), <https://thebestvpn.com/what-is-vpn-beginners-guide/> 29 Ocak 2021.
- Özdemir, Hayrunnisa, “Elektronik Haberleşme Alanında Kişisel Verilerin Özel Hukuk Hükümlerine Göre Korunması”, Doktora Tezi, Ankara, 2009.
- Privacy International, “The Keys to Data Protection: A Guide for Policy Engagement on Data Protection”, Birleşik Krallık, 2018, (Çevrimiçi), <https://privacyinternational.org/sites/default/files/2018-09/Data%20Protection%20COMPLETE.pdf> 17 Ocak 2021.
- Raul, Alan Charles, “Global Overview”, *The Privacy, Data Protection and Cybersecurity Law Review*, Ed. Alan Charles Raul, 4.Baskı, Londra, Law Business Research Ltd, 2017.
- Room, Stewart, *Data Protection and Compliance: in Context*, Birleşik Krallık, British Informatics Society Limited, 2007.
- Sarıusta, Kader, “Kişisel Verilerin Ceza Hukuku Yoluyla Korunması”, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gaziantep, 2018.
- Taştan, Furkan Güven, *Türk Sözleşme Hukukunda Kişisel Verilerin Korunması*, 2. Baskı, İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2017.
- United Nations General Assembly, “Guidelines for the Regulation of Computerized Personal Data Files (Bilgisayarla İşlenen Kişisel Veri Dosyalarına İlişkin Rehber İlkeleri)”, 14 Aralık 1990, (Çevrimiçi), <https://www.refworld.org/pdfid/3ddcafaac.pdf> 12 Ocak 2021.
- Uygun, Murat, “Avrupa Birliğinin 95/46 Sayılı Veri Koruma Yönergesi Işığında Kişisel Verilerin Korunması”, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara, 2010.
- Voigt, Paul / Bussche, Axel Von Dem, *The EU General Data Protection Regulation(GDPR):A Practical Guide*, Almanya, Springer International Publishing, 2017.
- Yılmaz, Sabire Sanem, “Tıp Alanında Kişisel Verilerin Hukuka Aykırı Olarak Verilmesinin Ceza Hukuku Açısından Değerlendirilmesi (Sır Saklama Yükümlülüğü Kapsamında)”, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, 2014.
- <https://eur-lex.europa.eu> 8 Ocak 2021.
- <https://www.echr.coe.int/> 8 Ocak 2021.
- <https://www.kvkk.gov.tr/> 29 Ocak 2021.
- <https://faq.whatsapp.com/general/security-and-privacy/answering-your-questions-about-whatsapps-privacy-policy> 29 Ocak 2021.
- https://en.wikipedia.org/wiki/File_Transfer_Protocol 29 Ocak 2021.
- <https://www.techopedia.com/definition/1879/secure-file-transfer-protocol-sftp> 29 Ocak 2021.
- <https://rm.coe.int/> 29 Ocak 2021